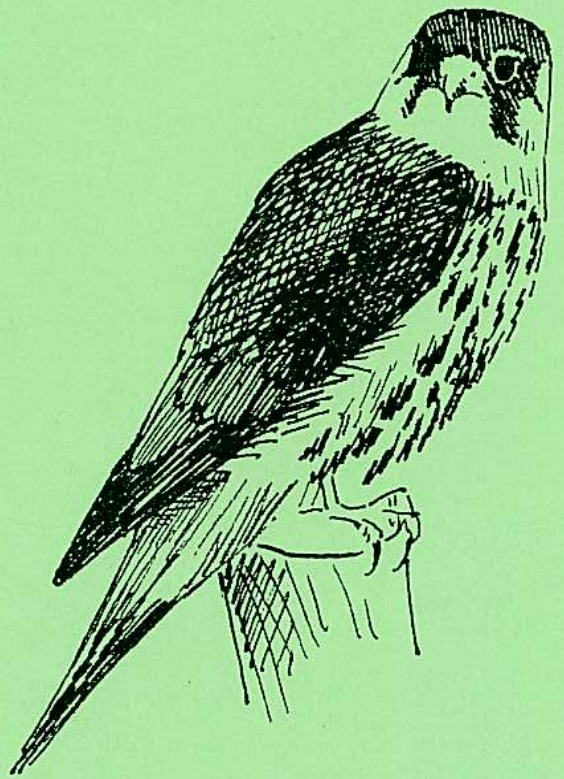
Jaarverslag Roofvogelwerkgroep Zeeland 1997

Roofvogelwerkgroep Zeeland

Provincie Zeeland

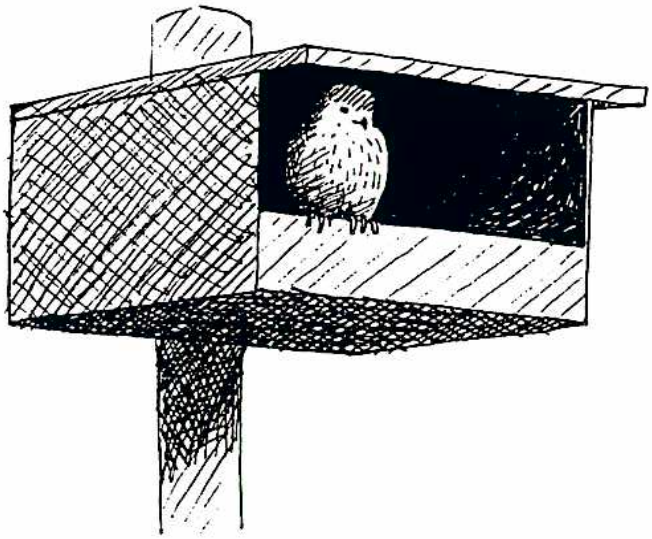
Jaarverslag Roofvogelwerkgroep Zeeland 1997

Roofvogelwerkgroep Zeeland

Jaarverslag roofvogelwerkgroep Zeeland 1997

Uitgave: Werkgroep Roofvogels Zeeland i.s.m. Vogelbescherming regio Zuidwest.

Druk: Provincie Zeeland.

Inhoud

5 Voorwoord
6 Roofvogel-broedonderzoek 1997
26 Roofvogels in de winter 1996/97
39 Inventarisatie van in Zeeland overwinterende kiekendieven
48 Medewerkers en coördinatoren Roofvogelwerkgroep Zeeland

Voorwoord

Dit is het derde jaarverslag van de roofvogelwerkgroep Zeeland. In tegenstelling tot vorige edities is in het verslag niets opgenomen over bescherming van roofvogels. Dat komt omdat de Regioconsulent van Vogelbescherming die de bescherming van roofvogels in Zeeland coördineert, uit de streek is vertrokken en zijn opvolger nog geen kans heeft gezien een verslag voor 1997 te produceren. Dat bescherming van roofvogels zeker nog de nodige aandacht verdient, is tijdens het roofvogel-broedonderzoek maar weer eens gebleken. Van de 20 nesten van de Buizerd die in het voorjaar van 1997 werden gecontroleerd, zijn er namelijk twee door een jager doorschoten en werd één nest door onbekenden uitgehaald. Het doorschieten van de nesten zou berusten op een vergissing. De dader dacht dat er in het nest kraaiachtigen broedden. Alleen al de mogelijkheid dat iemand zich daar op kan beroepen, zou voldoende reden moeten zijn om het doorschieten van nesten te verbieden. Een andere reden om kraaiachtigen beter te beschermen is dat ze nesten leveren voor onder andere Boomvalken en Torenvalken die zelf geen nest bouwen. Aan genoemd voorval mag je overigens niet de conclusie verbinden dat alle jagers zo maar wat doen. Zo meldde zich in het voorjaar van 1997 bij mij een jager die trots vertelde dat er in zijn bosje een Buizerd zat te broeden. Samen met hem ben ik er wezen kijken. Er zaten al grote jongen op het nest. Later kreeg ik te horen dat er drie jongen waren uitgevlogen.

Al lezende in dit verslag zult u merken dat er heel wat op het gebied van roofvogelonderzoek in Zeeland plaats vindt en er best aardige conclusies aan te verbinden zijn. Zoals Blauwe Kiekendieven die in geringer aantal in Zeeland overwinteren dan tien jaar geleden en Slechtvalken en Bruine Kiekendieven die dat juist in veel groter aantal doen. Maar ook het onderzoek naar overwinterende Buizerds en Torenvalken leverde leuke resultaten op. Het blijkt dat beide soorten vaste winterteritoria hebben en karteren (is alleen mogelijk in een 'open' landschap) daarom veel betrouwbaardere resultaten oplevert dan eenmalige tellingen. Ook is gebleken dat in Zeeland in tegenstelling tot de rest van Nederland het broedseizoen voor roofvogels redelijk goed verliep en er zelfs voor het eerst met zekerheid een Wespendief heeft gebroed. In dit verslag kunt u nog niets lezen over wat roofvogels zoal tijdens het broedseizoen eten. Een volgende keer kan dat hopelijk wel. De gegevens, vooral wat betreft Sperwer en Bruine Kiekendief, stapelen zich namelijk op. Eén prooi van de Bruine Kiekendief wil ik u alvast niet onthouden. In de uiterste noordoost hoek van Saeftinghe, op maximale (!) afstand van bos, werden in juni 1997 in het nest van een Bruine Kiekendief de resten van een jonge Kruisbek aangetroffen. Kortom telkens weer verrassingen, vragen en resultaten genoeg om met het roofvogelonderzoek in Zeeland door te gaan.

Philippine 12 april 1998, Henk Castelijns.

Roofvogel-broedonderzoek 1997

Henk Castelijns

Inleiding

Dit is het derde verslag over roofvogel-broedonderzoek in Zeeland. Het is een samenvatting van de resultaten die door de Zeeuwse vogelaars in 1997 zijn verzameld met de nadruk op verspreiding en broedbiotoop. Degene die alles over de broedbiologie van de Zeeuwse roofvogels willen weten, dienen Bijlsma 1998 te raadplegen.

Werkwijze

De eerste twee onderzoeksjaren was er geen deugdelijke instructie voor roofvogelonderzoek voorhanden. Met het verschijnen van de 'Handleiding veldonderzoek roofvogels' in het voorjaar van 1997 (Bijlsma 1997), was dat verleden tijd. Voor de Zeeuwse roofvogelonderzoekers was het de aanleiding om de hierna volgende afspraken te maken over de wijze van deelname en verwerking van de resultaten.

- Alle waarnemingen van territoria en nestvondsten van roofvogels worden verzameld door de regiocoördinator die ze intekent op een topografische kaart met een schaal van tenminste 1:80:000. De resultaten worden gebruikt voor het maken van een populatieschatting. Aanvullende gegevens zoals nest aanwezig, nest gelukt, biotoop en dergelijke worden alleen provinciaal verwerkt en gerapporteerd.
- Indien de bevindingen tijdens nestbezoeken op een nestkaart (volgens bijlage 1) worden genoteerd en er aantoonbaar gewerkt is volgens Bijlsma (1997), is sprake van broedbiologisch onderzoek. De nestkaarten worden verzameld door de provinciale coördinator die ze verwerkt en doorstuurt naar SOVON/WRN. De resultaten worden zowel landelijk als provinciaal verwerkt en gerapporteerd.
- Indien jaarlijks alle territoria van roofvogels in een begrensd gebied aantoonbaar volgens Bijlsma (1997) worden opgespoord, is sprake van monitoring. De resultaten worden verzameld door de provinciale coördinator die ze verwerkt en doorstuurt naar SOVON/WRN.
  N.b.: de nestkaarten die van monitoringsgebieden worden ingeleverd, worden behandeld zoals hierboven.

Bij broedvogelonderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen een nestvondst en een territorium. Bij een nestvondst gaat het om een zeker broedgeval en bij een territorium om een broedpaar dat gedurende enige tijd aanwezig is in een geschikt broedgebied, maar waarvan broeden niet is bewezen omdat het nest niet werd gezocht (meestal) of gevonden (soms). Bij de Bruine Kiekendief worden in dit verslag nestbouw, landingen met prooi op het (niet zichtbare) nest en uitvliegende jongen als nestvondst aangemerkt.

Het broedsucces wordt berekend met behulp van het aantal uitgevlogen jongen per geslaagd broedgeval. De enige betrouwbare methode om dit vast te stellen, is een nestbezoek kort voor het uitvliegen. Om het aantal jongen te kunnen bepalen, is het meestal nodig om in het nest te kijken. Bijlsma (1996) heeft namelijk aangetoond dat bij boombroedende roofvogels een enkele controle vanaf de grond vaak niet het juiste aantal jongen oplevert. Wat voor een controle vanaf de grond geldt, geldt zeker voor een controle na uitvliegen. Indien het aantal jongen op een andere manier dan door nestcontrole is bepaald, wordt dat broedgeval als succesvol aangemerkt, maar wordt het niet meegenomen voor de berekening van het broedsucces, tenzij uit gegevens op de nestkaart blijkt dat het aantal jongen bij boombroedende roofvogels is vastgesteld door het uitvoeren van meerdere controles vanaf de grond.

Het onderzoek naar broedende roofvogels in Zeeland is niet gebiedsdekkend. Vandaar dat behalve het aantal opgespoorde broedparen ook aantalschattingen worden gegeven. In verband daarmee is voor alle soorten behalve de Boomvalk gebruik gemaakt van het gegeven dat een eenmaal ingenomen territorium vaak jaren achtereen bezet is. Bovendien is rekening gehouden met het biotoop en zijn de schattingen voorgelegd aan de regiocoördinatoren. Vanwege nagekomen gegevens, kunnen de aantallen nestvondsten en territoria voor de jaren 1995 en 1996 in dit verslag verschillen ten opzichte van eerder gepubliceerde aantallen.

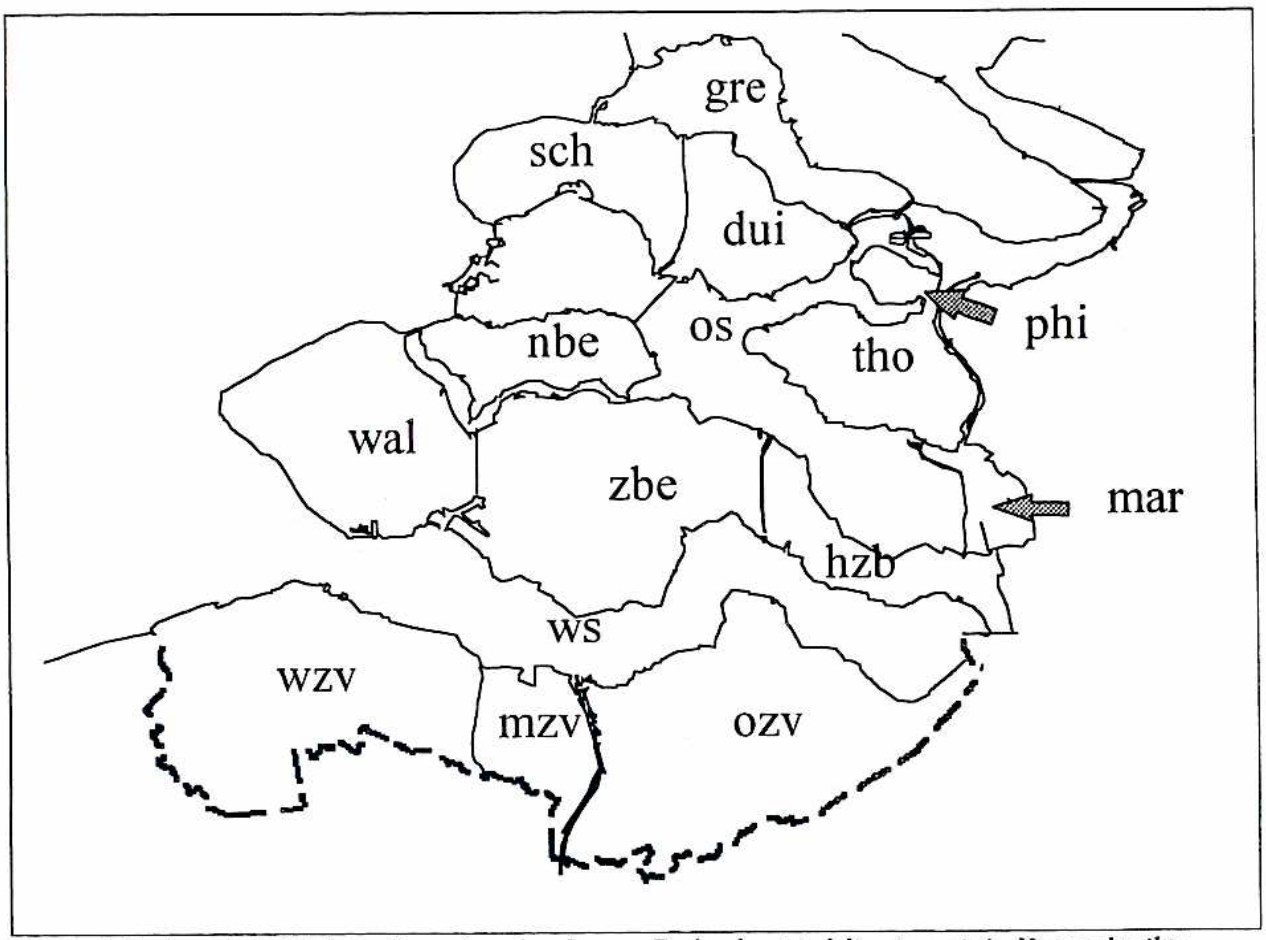
Omdat er in Zeeland slechts één monitoringsgebied voor roofvogels is aangemeld (Midden Zeeuwsch-Vlaanderen) en dit gebied als een aparte regio wordt aangemerkt, wordt in dit verslag aan monitoringsgebieden geen speciale aandacht geschonken.

Het Zeeuwse landschap

Het onderzoeksgebied van de Roofvogelwerkgroep Zeeland beslaat de gehele provincie Zeeland inclusief de Grevelingen en het Markiezaat. Het gebied is 311.700 ha. groot en is in verband met roofvogelonderzoek opgesplitst in een aantal regio's (figuur 1). Het bestaat op de duinen van Walcheren, Schouwen en West Zeeuwsch-Vlaanderen na uit polderland en water. Het landoppervlak bedraagt 181.700 ha., waarvan 1,4 % bos. Het grootste deel daarvan (79%) wordt agrarisch gebruikt (vooral akkerbouw). Grootschalige akkergebieden bevinden zich op Schouwen, Duiveland, Noord-Beveland en de Zeeuwsch-Vlaamse regio's. De rest is relatief kleinschalig, met polders die meestal slechts enkele honderden hectaren groot zijn. De meeste dijken zijn nog intact. Vooral op Tholen, Zuid-Beveland en Zeeuwsch-Vlaanderen zijn ze met bomen (meestal populieren) beplant. Het zijn ook de regio's met nogal wat fruitteelt: laagstamboomgaarden omgeven door singels met in heel wat boomgaarden een nestkast voor Torenvalken. Vooral in Zeeuwsch-Vlaanderen en op Zuid-Beveland maar ook wel elders zijn er door riet omzoomde kreken (ingepolderde getijdegeulen of geulen ontstaan ten gevolge van een dijkdoorbraak).

Door de Deltawerken is het buitendijkse Zeeland sinds de jaren vijftig ingrijpend veranderd. Op heel wat plaatsen is het getij verdwenen. Voormalige slikken, het gaat om de Grevelingen, de Krammer, het Rammegors, het Veerse Meer en het Markiezaat, zijn daardoor definitief drooggevallen en begroeid geraakt. Ze worden begraasd of ontwikkelen zich tot bos.

Buitendijks aan de randen van de twee resterende getijdegebieden, de Ooster- en de Westerschelde, liggen schorren met een oppervlak van respectievelijk 190 en 2.700 ha.

Figuur 1: Onderzoeksgebied van de roofvogelwerkgroep Zeeland met indeling in regio's. Voor gebruikte afkortingen zie bijlage 3.

Potentiële nestplaatsen voor roofvogels

Kraaiachtigen zijn de nestleveranciers voor boombroedende roofvogels bij uitstek. De Zwarte Kraai, de soort die de meest geschikte nesten levert, komt door de gehele provincie voor. In open akkergebieden is de dichtheid veelal lager dan 0,5 paar per km^2 en elders is 1-4 paar per km^2 al heel wat. Het totaal aantal broedparen bedraagt 900-1.300. Eksters (2.250-2.500 paar) zijn gemiddeld dubbel zo talrijk. De Vlaamse Gaai (300-400 paar) is met uitzondering van de bosgebieden schaars. Roeken komen in Zeeland als broedvogel niet voor (Vergeer & Van Zuijlen 1994).

Behalve door kraaiachtigen worden met name Torenvalken ook door de mens aan nestgelegenheid geholpen. Op veel plaatsen vooral in boomgaarden zijn nestkasten geplaatst.

De Zeeuwse roofvogel bij uitstek de Bruine Kiekendief heeft geen bomen nodig, hij broedt op de grond in een zelfgebouwd nest in hoge overjarige vegetatie.

Resultaten

Voor 1997 zijn 142 nestkaarten ingezonden, het aantal neemt met het jaar toe (bijlage 4). Van de 142 nestkaarten voldeden er 107 aan de zware criteria die aan nestkaarten worden gesteld (zie werkwijze). De resultaten van 96 kaarten zijn bewerkt door Bijlsma (1998). Het verschil wordt gemaakt door elf kaarten die te laat binnen kwamen. Ze zijn wel in dit verslag opgenomen en alsnog naar SOVON/WRN verzonden.

In bijlage 2 worden alle in 1997 opgespoorde broedparen vermeld. Tevens zijn in deze bijlage enkele broedbiologische gegevens opgenomen. In bijlage 3 wordt per regio voor de periode 1995-97 het aantal opgespoorde territoria, het aantal gevonden nesten en een aantalsschatting per regio gegeven en in bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van het aantal ingezonden nestkaarten en de aantallen uitgevlogen en geringde jongen.

Wespendief

1997 is het eerste jaar waarin het broeden van de Wespendief in Zeeland kon worden bewezen. De eer viel te beurt aan Schuddebeurs op Duiveland. O ironie niet Schuddebeurs bij Hulst waar in 1995 het eerste Zeeuwse territorium werd vastgesteld. Er vloog één jong uit (zie foto). En dat in een jaar dat het broedsucces van de Wespendief in Nederland door gebrek aan wespen een dieptepunt kende (Bijlsma 1998). Of was dat juist de oorzaak: Zeeland bij gebrek aan beter!?

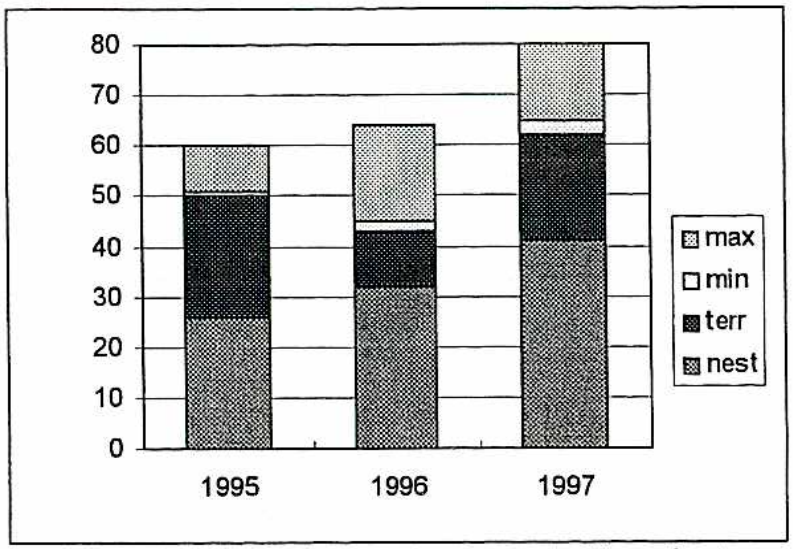

Buizerd

Voor 1997 zijn 62 paar gemeld, van 41 paar werd het nest opgespoord. Van 20 paar is het broedsucces bekend: 13 paar waren succesvol, van twee paar is in de eifase het nest met een jachtgeweer doorschoten, één nest werd uitgehaald, twee paar produceerden geen eieren en van twee paar is het nest uitgewaaid. Van drie succesvolle nesten werd het aantal jongen gecontroleerd. Uit alle drie de nesten vlogen drie jongen uit, waarvan er vijf zijn geringd.

Het aantal broedparen van de Buizerd wordt geschat op 65-80 paar. De soort neemt in Zeeland nog jaarlijks toe (figuur 2).

Buizerds broeden in loofbosjes, boomweiden en lijnbeplantingen (beplante dijken en windsingels). Omdat in Zeeland vooral populieren zijn aangeplant, broedt het merendeel van de Buizerds daarin. In 1997 werd acht keer een populier, één keer een wilg en één keer een den als nestboom gemeld. De gemiddelde nesthoogte was 14 meter (st.afw. 4,2, n=9).

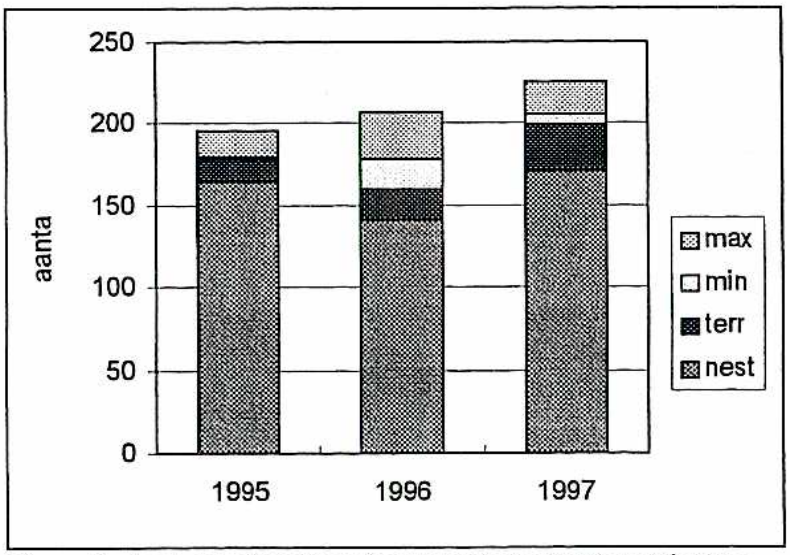
Figuur 2: Aantal nestvondsten (nest), territoria (terr) en schatting van het minimale (min) en maximale (max) aantal broedparen van de Buizerd in Zeeland voor de periode 1995-97.

Het is opvallend dat op enkele ogenschijnlijk geschikte locaties (een redelijk oppervlak aan hoge bomen) de Buizerd als broedvogel ontbreekt of er niet tot broeden komt. Voorbeelden daarvan zijn het Ouwerkerkse Krekengebied op Duiveland, Den Inkel in de Hals van Zuid-Beveland, het bos van Erasmus in West en de Braakmanbossen in Midden Zeeuwsch-Vlaanderen. In alle gevallen gaat het om recreatiebossen met een hoge dichtheid aan paden. Buizerds hebben kennelijk een hekel aan drukte en komen daardoor op zulke locaties niet tot broeden. Bij de aanleg van nieuwe bossen (in de provincie zijn enkele duizenden hectaren voorzien) zou het voor de Buizerd goed zijn te streven naar grotere complexen met naar verhouding minder paden.

Bruine Kiekendief

Van de 199 broedparen die er voor 1997 zijn gemeld, hadden er 171 betrekking op nesten. Naar schatting bedraagt het aantal broedparen 205-225. Dat is ten opzichte van 1995 een lichte toename (figuur 3).

Bij de controle van 43 nesten bleken er vier niet succesvol: één paar is door menselijk ingrijpen verstoord en drie paar hebben het nest verlaten. Het gemiddeld aantal jongen bij succesvolle broedparen bedroeg 3,8 (st.afw. 0,95, n=40). In totaal zijn 122 jongen geringd.

Figuur 3: Aantal nestvondsten (nest), territoria (terr) en schatting van het minimale (min) en maximale (max) aantal broedparen van de Bruine Kiekendief in Zeeland voor de periode 1995-97.

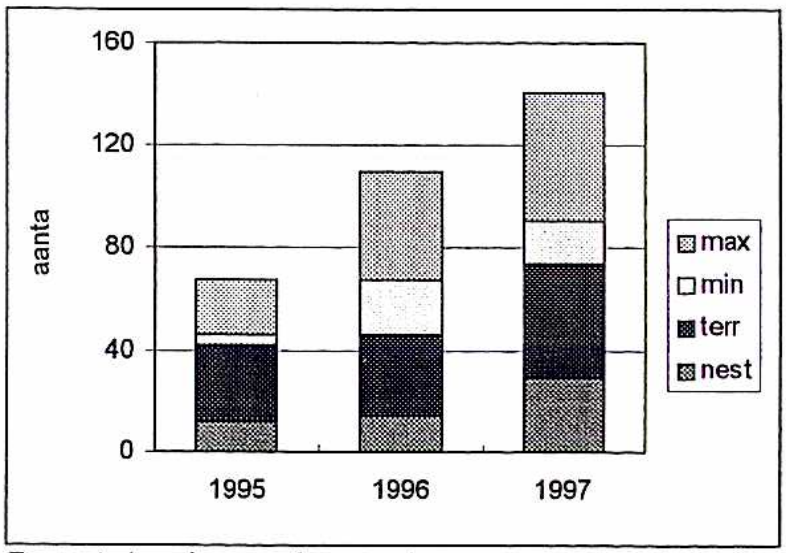
Bruine Kiekendieven broeden vooral in Riet of ruigten daarvan: in 1997 was dat in 93 van de 98 keren het geval. Ook op de schorren van de Westerschelde zoeken Bruine Kiekendieven rietveldjes op. In 1997 werd het Verdronken Land van Saeftinghe intensief op broedvogels onderzocht. Alle opgespoorde nesten van Bruine Kiekendieven werden in rietvelden aangetroffen. In 1995 en 1996 waren er daarentegen telkens ook enkele nesten in Zeebies. In 1997 werd in Zeeland slechts één broedgeval in schorrenvegatie gemeld (Eendragtschorren Tholen) en werd vier keer in een ruigte zonder riet gebroed.

Bruine Kiekendieven bouwen hun nest zowel in droge als in natte rietvelden. De nesten liggen niet

altijd op de grond. Het komt zelfs geregeld voor dat er onder het nest enkele centimeters water staat. Het broeden in een nest met water eronder heeft als voordeel dat grondroofdieren zoals bunzing en vos minder makkelijk bij het nest geraken. De gemiddelde nesthoogte gemeten vanaf de bodem tot aan de bovenzijde van het nest bedroeg 0,39 m (st.afw.=0,18, n=22). Het hoogste nest was 1,0 m en het laagste 0,1m.

Sperwer

In 1997 zijn 74 territoria van Sperwers vastgesteld, waarvan in 29 gevallen het nest werd opgespoord. In 18 ervan werd vastgesteld dat er jongen uitvlogen, vijf nesten werden wel gevonden maar niet gecontroleerd en van zes nesten is bekend dat ze zijn mislukt. Ze bevonden zich allen in Midden Zeeuwsch-Vlaanderen, het enige gebied waar in 1997 systematisch naar Sperwernesten is gezocht. Van de 13 in dat gebied aanwezige broedparen werd van elf paar het nest gevonden, twee paren produceerden geen legsel, drie legsels mislukten in de eifase en één in de jongenfase. Van één in de eifase mislukt legsel kon worden vastgesteld dat het was geroofd door kraaiachtigen (vondst in de omgeving van het nest van lege eieren met een zijwaarts gat erin). Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen in tien geslaagde nesten bedroeg 3,4 (st.afw 1,06). In totaal zijn 19 jongen geringd.

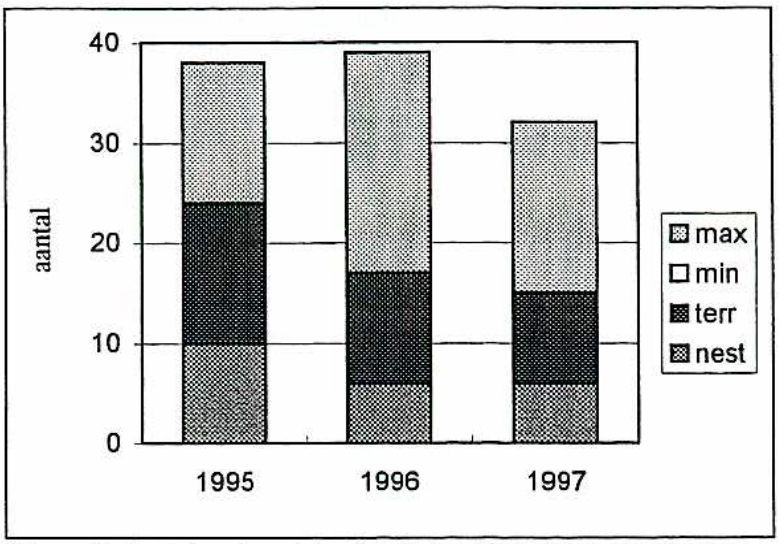
Figuur 4: Aantal nestvondsten (nest), territoria (terr) en schatting van het minimale (min) en maximale (max) aantal broedparen van de Sperwer in Zeeland voor de periode 1995-97.

De Sperwer is de roofvogel die in Zeeland het snelst in aantal toeneemt (figuur 4). Voor 1997 wordt het aantal broedparen geschat op 90-140. De forse marge tussen minimale en maximale aantal heeft te maken met zowel het gedrag van Sperwers als dat van de Zeeuwse roofvogelonderzoekers. Sperwers gedragen zich in tegenstelling tot Buizerd, Bruine Kiekendief en Torenvalk weinig opvallend en zijn daardoor moeilijk op te sporen. Een nest is meestal sneller gevonden dan een territorium. Omdat de Zeeuwse roofvogelonderzoekers vooral gespitst zijn op territoria, worden nogal wat broedparen gemist.

Van de 16 broedgevallen waarvan het biotoop werd opgegeven vonden er acht plaats in loof- , zeven in naald- en één in gemengd bos. Indien aanwezig broeden Sperwers in dennen, zo niet dan nemen ze wat er voor handen is: zeven keer werd het nest gebouwd in een den, drie keer in een iep, twee keer in een populier en één keer in een eik, wilg, Fijnspar en Haagbeuk. De gemiddelde nesthoogte bedroeg 8,0 m (n=17, st.afw.=1,6). In tegenstelling tot Buizerds hebben Sperwers minder behoefte aan rust. Er zijn succesvolle nesten gemeld op amper tien meter van een veel belopen pad.

Boomvalk

De Boomvalk is de roofvogel in Zeeland waarover het minste bekend is. In de hele provincie worden tijdens het broedseizoen Boomvalken gezien, maar broedgevallen worden relatief weinig gemeld: in 1997 slechts 15 territoria waarvan 6 nestvondsten. Van twee nesten is het broedsucces bekend: één paar met één jong en één paar met drie jongen. Van dit laatste nest zijn de jongen, omdat de nestboom was omgezaagd, grootgebracht in het Vogelasiel de Mikke. Ze zijn geringd voordat ze werden gelost.

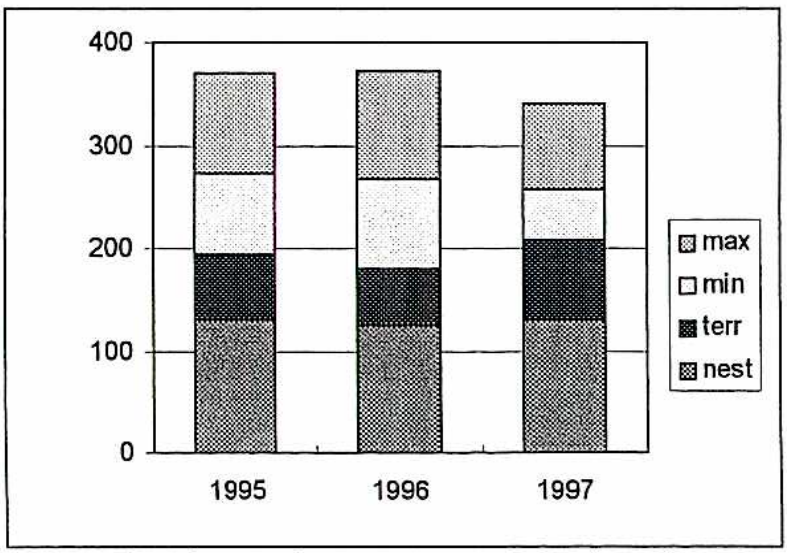

Figuur 5: Aantal nestvondsten (nest), territoria (terr) en schatting van het minimale (min) en maximale (max) aantal broedparen van de Boomvalk in Zeeland voor de periode 1995-97.

Het aantal broedparen van de Boomvalk wordt geschat op 15-32. Het aantal lijkt, in elk geval in Oost Zeeuwsch-Vlaanderen, wat af te nemen (figuur 5, bijlage 3). De afname van de Boomvalk is een landelijke trend, waarvan de oorzaak nog steeds niet is opgehelderd (Bijlsma 1998). Vandaar dat ik me van harte aansluit bij de oproep van de WRN meer aandacht aan deze soort te schenken en waarnemers dringend worden verzocht extra op de Boomvalk te letten en bij een broedgeval een nestkaart in te vullen. Daadwerkelijk in het nest kijken verhoogd de waarde daarvan, maar is niet per se nodig! Ook door controles vanaf de grond kom je veel te weten.

Torenvalk

In 1997 zijn 207 territoria van Torenvalken vastgesteld, waarvan in 131 gevallen melding werd gemaakt van een nest. Het aantal broedparen wordt geschat op 257-340. Dat is ten opzichte van 1995 en 1996 een lichte afname (figuur 6). De wat lagere schatting is vooral ingegeven door de resultaten van gebieden waar al een paar jaar wat betreft de Torenvalk dezelfde inspanning wordt geleverd: Walcheren en Midden en Oost Zeeuwsch-Vlaanderen. Dit in tegenstelling tot andere gebieden zoals Noord-Beveland en Tholen waar de inspanning met het jaar toeneemt.

Figuur 6: Aantal nestvondsten (nest), territoria (terr) en schatting van het minimale (min) en maximale (max) aantal broedparen van de Torenvalk in Zeeland voor de periode 1995-97.

Torenvalken zijn makkelijk te verleiden tot het broeden in nestkasten. In 102 van de 135 gevallen waarvan melding werd gemaakt van een nest, ging het om een nestkast. Omdat broedgevallen in nestkasten makkelijker worden opgespoord dan broedgevallen in wildnesten, kan de werkelijke verhouding tussen in nestkasten en wildnesten broedende Torenvalken er niet uit afgeleid worden. Het is aannemelijk dat ook het broedsucces door nestkasten wordt beïnvloed. Immers het legsel in een nestkast is beter tegen de weersomstandigheden en eventuele predatoren beschermd dan in een oud kraaiennest. Het bewijs daarvoor lijkt te worden geleverd door de zes de afgelopen drie jaren opgespoorde wildnesten. Het aantal uitgevlogen jongen varieerde er tussen twee en drie, terwijl het aantal uitgevlogen jongen in nestkasten gemiddeld 4,1 jong bedroeg. De steekproef is echter wat betreft wildnesten klein, vandaar dat het definitieve bewijs nog niet is geleverd.

Het gemiddeld aantal jongen per gelukt nest was met 3,9 (st.afw.=0,85, n=53) vrijwel gelijk aan dat van de voorgaande jaren (bijlage 4). Het hoge aandeel gelukte nesten zoals weergegeven in bijlage 4 houdt niet in dat

1997 voor de Torenvalk een goed broedseizoen was. Dat blijkt onder andere uit het aantal geringde jongen. Ondanks de grotere inspanning die ringers zich in 1997 getroostten, lag het aantal geringde jongen beduidend lager dan het jaar daarvoor: 99 in 1997 tegen 154 in 1996. Bovendien kan het slechte broedresultaat worden afgeleid uit het nestkastenonderzoek op Walcheren, waar in een reeks van jaren, behalve het aantal jongen per succesvol nest, ook het aandeel bewoonde nestkasten is bepaald. Beiden bereikten in 1997 een dieptepunt (tabel 1).

Omdat nestkasten vooral in cultuurland (vaak boomgaarden) zijn opgehangen, broeden Torenvalken in Zeeland vooral in dat biotoop. Voor 1997 werden slechts twee van de 68 nesten gemeld uit een natuurlijk biotoop: één in de duinen en één in een loofbosje.

Jaar	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
aantal gecontroleerde kasten	12	17	17	20	24	28	22	29	27	24
succesvolle kasten	10	16	13	16	21	21	18	18	16	12
% kasten succesvol	83	94	76	80	88	75	82	62	59	50
broedsucces	5,2	4,1	4,0	4,2	3,8	4,1	3,5	3,9	4,5	3,9

Tabel 1: Broedsucces en aandeel succesvolle nesten van op Walcheren in nestkasten broedende Torenvalken

Zeldzame soorten

In 1997 waren er in Zeeland geen waarnemingen van Haviken tijdens het broedseizoen.

Zowel in het Markiezaat als in het Verdronken Land van Saeftinghe was één overzomerende Blauwe Kiekendief in vrouwkleed aanwezig.

Slechtvalken werden gezien aan de noordoostkust van Duiveland, nabij de Oosterscheldekering en in het uiterste oosten van Zeeuwsch-Vlaanderen. De laatste waarnemingen hangen samen met een succesvol broedgeval op de kerncentrale nabij Doel in België (pers. med. Jean Maebe en Walter Van Kerkhoven).

Conclusie/Samenvatting

De belangrijkste gegevens zijn samengevat in de bijlagen 3 en 4.

In 1997 werden in Zeeland 372 nesten van roofvogels opgespoord. Bovendien zijn ook nog eens 192 territoria vastgesteld. Het totaal aantal broedparen wordt geschat op 630-820 paar. Dat is ten opzichte van de voorgaande jaren een lichte toename. Vooral het aantal broedparen van Buizerd en Sperwer nam toe. Ook bij de Bruine Kiekendief was er nog sprake van een geringe toename. Het aantal broedparen van de Boomvalk en de Torenvalk lijkt af te nemen.

Een verrassing was het eerste geslaagde broedgeval van de Wespendief in Zeeland en dat nog wel in een jaar dat deze soort in Nederland een historisch dieptepunt kende. Wat voor de Wespendief in Nederland gold, gold voor zo goed als alle in Nederland broedende roofvogelsoorten: een slecht broedseizoen veroorzaakt door het ontbreken van voldoende voedsel ten gevolge van vrij uitzonderlijke weersomstandigheden en een dal in het voorkomen van muizen (Bijlsma 1998). Desondanks was 1997 voor roofvogels in Zeeland geen slecht jaar: het aantal jongen van de Bruine Kiekendief was normaal en uit de toename die bij Buizerd en Sperwer werd vastgesteld, kan worden opgemaakt dat het deze soorten niet slecht vergaat. Alleen bij de Torenvalk kon een verminderd broedsucces worden vastgesteld en wat betreft de Boomvalk is de situatie onzeker. Overigens vormt een minder goed jaar voor roofvogels geen enkel probleem. Ze proberen het een jaar later gewoon nog eens. Het wordt pas echt een probleem als ze door ongunstige (milieu)omstandigheden enkele jaren achtereen geen nakomelingen krijgen. Alleen middels onderzoek kom je er achter hoe zoiets in elkaar steekt.

Wat betreft het onderzoek naar broedbiologie zijn we in Zeeland op de goede weg. In 1997 werden 22% meer nestkaarten ingevuld dan het jaar daarvoor. Hoewel niet alle nestkaarten bruikbaar waren (25% had geen betrekking op een nest maar op een territorium waar het nest niet in werd gevonden of had betrekking op een lege nestkast of er ontbraken essentiële gegevens) werden wat betreft de twee meest karakteristieke Zeeuwse roofvogels de Bruine Kiekendief en de Torenvalk en de soort waarvan het aantal in Zeeland het snelst toeneemt, de Sperwer, voldoende gegevens ontvangen om het broedsucces (aantal uitgevlogen jongen per geslaagd nest) te berekenen. Voor de Bruine Kiekendief bedroeg het 3,8 (n = 40), voor de Sperwer 3,4 (n=10) en voor de Torenvalk 3,9 (n = 53).

In 1997 werden in totaal 248 jonge roofvogels geringd: 5 Buizerds, 122 Bruine Kiekendieven, 15 Sperwers, 3 Boomvalken en 99 Torenvalken. Een daling met 13% ten opzichte van het jaar daarvoor die vooral veroorzaakt werd doordat er in 1997 minder Torenvalken tot broeden kwamen.

Zijn er nog onderzoekswensen?

Met de in de jaren 1995-97 verzamelde gegevens zijn voor Zeeland betrouwbare aantalsschattingen van het aantal broedparen voor Buizerd, Bruine Kiekendief en in mindere mate Torenvalk te maken. Dat gaat niet op voor de stiefkindjes van het roofvogelonderzoek in Zeeland: de Sperwer en de Boomvalk. Toch soorten waarvoor onderzoek best loont. De Sperwer omdat het de soort is die in Zeeland het snelst toeneemt en de Boomvalk omdat het er in Nederland zo slecht mee gaat.

Ook wat betreft het broedbiologisch onderzoek gaat het goed, met name wat betreft het aantal nestcontroles voor Bruine Kiekendief en Torenvalk scoren we landelijk vrij goed (zie ook Bijlsma 1998). Toch blijft er ook wat te wensen over. Wat betreft Buizerd, Sperwer en Boomvalk en wildnesten van Torenvalk zijn er tot nu toe nog maar weinig gegevens verzameld. Vandaar dat ik er bij de Zeeuwse roofvogelaars op aan wil dringen meer gebruik te maken van nestkaarten. Er worden namelijk veel meer nesten opgespoord dan de nesten waarvan de gegevens op nestkaarten terecht komen. En bedenk dat het controleren van boombroedende vanaf de grond ook lukt, mits je er maar de nodige tijd aan besteed. Let wel vermeld altijd op de kaart hoe je te werk bent gegaan!

Overigens worden nestkaarten (inclusief instructie!!) kosteloos door SOVON/WRN toegezonden, een telefoontje naar 024-684811 volstaat en heb je daar in verband met slechts één nest geen zin in, maak dan een kopie van bijlage 1. Bovendien heeft de WRN zich bereid verklaard de gebruikte ringen te vergoeden, mits gebruik wordt gemaakt van een nestkaart die uiteraard conform de instructie in zijn geheel ingevuld dient te zijn! Kortom wat let je nog? Jawel het volgende: breng het roofvogelonderzoek niet in diskrediet en ga daarom bij nestcontroles voorzichtig te werk!

Dank

Dit verslag kon worden samengesteld dankzij degene die de moeite namen gegevens in te sturen. Daarvoor mijn dank. Voor medewerkers zie de lijst met namen achter in dit rapport.

Literatuur

Bijlsma R.G. 1996. Bepaling van het aantal nestjongen bij boombroedende roofvogels. Takkeling 4: 16-22.

Bijlsma R.G. 1997. Handleiding Veldonderzoek Roofvogels. KNNV Uitgeverij Utrecht.

Bijlsma R.G. 1998. Broedsresultaten en trends van roofvogels in Nederland in 1997. Takkeling 6: 4-49.

Henk Castelijns, Marollenoord 10, 4553 CP Philippine.

Bijlage 1: Nestkaart SOVON (blad 1: voorzijde).

NESTKAART

Versie maart 1996

Opsturen naar: SOVON
Antwoordnummer 2505
6573 ZX Beek-Ubbergen

Niet invullen

SOORT | Euringcode

PLAATS | Provincie

JAAR

WAARNEMER | Code

Naam

Adres

Plaats

Atlasblok | Km-hok

Amersfoortcoördinaten (≥3 cijfers per coörd.)
X-as | Y-as

NESTBEZOEKEN

DATUM LEG 1e EI: DAG MND

DAG	MND	UUR	AANTAL EI	AANTAL JONG	BROEDSTADIUM		OPMERKINGEN

CODES VOOR BROEDSTADIUM *Deze codes niet invullen onder EI of JONG, alleen onder BROEDSTADIUM.*
Twee codes invullen. Geef extra informatie onder OPMERKINGEN.

BOUW NEST
- B0 Nest bezet, leeg
- B1 Nestbouw
- B2 Begin nestbouw
- B3 Nest half klaar
- B4 Nest bijna klaar
- B5 Nest klaar incl. voering

OUDER OP/BIJ NEST
- P0 Geen ouders aanwezig
- P1 Eén ouder aanwezig
- P2 Beide ouders aanwezig
- P3 Polygamie

EISTADIUM
- E0 Eieren, aantal onbekend
- E1 Eieren koud (nog onbebroed)
- E2 Eieren warm
- E3 Eieren toegedekt
- E4 Eieren vers
- E5 Eieren bebroed
- E6 Ei(eren) komen uit
- E7 jongen piepend in ei

NESTJONGENSTADIUM
- N0 Jongen net uitgekomen
- N1 Jongen naakt of in dons
- N2 Jongen blind
- N3 Jongen met ogen open
- N4 Slagpennen in pin
- N5 Slagp. uit bloedspoel komend
- N6 Slagpennen half volgroeid
- N7 Klaar om uit te vliegen
- N8 (Niet invullen)
- N9 Uitgevlogen op controle dag
- N10 Pas uitgevl. jongen vlakbij nest, amper vliegvaardig
- N11 Idem, vliegvaardig

LEEFTIJD NESTJONGEN
- 00 Dag van uitkomst
- 01 Eén dag oud
- 02 Twee dagen enz.

(NA)CONTROLE NESTINHOUD
- C1 Succesvol; eieren/dode jongen achtergebleven (geef aantal)
- C2 Succesvol; vliegvlugge jongen achtergebleven (geef aantal)
- C3 Succesvol; geheel leeg nest
- C4 Succesvol; geen nacontrole
- C5 Mislukt; nest leeg/ vernield/verdwenen
- C6 Mislukt; kapotte/verlaten eieren in nest
- C7 Mislukt; alle jongen dood
- C8 Nest niet teruggevonden
- C9 Broedsucces onduidelijk

Bijlage 1: Nestkaart SOVON (blad 2: achterzijde).

BROEDSUCCES (omcirkel 1 code)

ONBEKEND
01 Onvolledige gegevens
02 Nest niet bezocht in laat stadium

SUCCESVOL (≥ 1 jong uitgevlogen)
03 Nestjongen op punt van uitvliegen
04 Nestjongen normaal uitgevlogen
05 Nestjongen voortijdig uit nest
06 Jongen vlakbij nest gezien
07 Nest leeg, ouder(s) met voer vlakbij
08 Eischalen/schaalvliezen in nest
09 Veel bloedspoelschilfers in kom
10 Veel poepjes op/rond/onder nest
11 Anderszins, verklaar hiernaast:

NIET SUCCESVOL (0 jong uitgevl.) ⟶ Indien niet succesvol:
12 Nest leeg en intact
13 Nest leeg en vernield
14 Nest verstoord door mensen
15 Nest vernield door slecht weer
16 Eieren kapot
17 Legsel verlaten
18 Legsel niet uitgekomen
19 Jongen dood, onbeschadigd
20 Jongen dood, beschadigd
21 Ouder(s) dood
22 Nest bezet door andere vogelsoort
23 Nest verstoord door insekten
24 Nest geparasiteerd door Koekoek (vul voor Koekoek aparte kaart in)
25 Anderszins, verklaar hiernaast:

MOMENT VAN MISLUKKING (omcirkel 1 code)
01 Eistadium
02 Jongenstadium
03 Onbekend

Verklaring van 11 of 25:

RINGNUMMERS EN BIOMETRIE VAN OUDERS/JONGEN *Bij meerdere metingen alleen meting tijdens ringen invullen, wanneer niet is geringd de laatste meting invullen.*

Leeftijd: 1=ouder, 2=jong
Sexe: M=man, V=vrouw
Krop: 0=leeg, 1=half gevuld, 2=vol

(RING)DATUM: DAG MND

Ringnummer	Leeftijd	Sexe	Vleugel (mm)	Gewicht (gram)	Snavel (mm)	Krop	.....	Opmerkingen

HABITAT (omcirkel 1 code)
10 BOS/PARK
11 Naaldbos
12 Loofbos
13 Gemengd bos
14 Moerasbos
15 Kaalkap/aanplant < 1m.
20 HEIDE/STUIFZAND
21 Duinheide/-vallei
22 Heide binnenland
23 Stuifzand
30 KUST
31 Zandbank/spaarzaam begroeide plaat
32 Schor/gors/kwelder
40 MOERAS/WATER
50 CULTUURLAND
60 BEBOUWING

NESTPLAATS (omcirkel 1 code)
00 Drijvend op water
01 Op kale bodem
02 Bladeren/takken op grond
03 Kruidlaag
04 In ruigtekruiden, plantesoort:
05 In landbouwgewas, soort:
06 In struiken/struweel/heg/aanplant/houtwal, soort:
07 Greppel/slootrand
08 Afgebroken of omgevallen boom, of soortgelijke plek
09 Naaldboom soort:
10 Loofboom soort:
11 Gebouw

NEST (omcirkel 1 code)
00 Zelfgebouwd
01 Van andere soort Welke:
02 Nestkast nr:
03 Holte (stenen, grond, ingerot gat)

Hoogte boven grond in m: ,

HOE NEST GEVONDEN (1 CODE)
01 Toevallig
02 Koud zoeken
03 Ouders gevolgd
04 Nest was al bekend
05 Kolonietelling
06 Anderszins, verklaar:

Stuur deze kaart gratis terug naar: SOVON, Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 1).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	Leeftijd vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
Buizerd												
535	bi	dui	Nieuwerkerk Oude Polderdijk	408	56	ja	?					
333	bi	hzb	Anna-Mariap Zuivering Bathsew	379	75	?	?					
6	bi	mzv	Braakmanp Bos Goense	372	40	ja	nee					
3	bi	mzv	Braakmanp Bos Isabella	369	38	nee	nee					
7	bi	mzv	Nw Neuzenp I Reposailleurs	373	44	ja	ja				3	3
4	bi	mzv	Nw Neuzenp II Wevelswaeldijk	373	40	ja	nee	vo	vo			
5	bi	mzv	Nw Neuzenp II Wevelswaeldijk	373	40	ja	nee		on	2		
1	bi	mzv	Poelpolder omg. IJzergieterij	360	43	nee	?					
2	bi	mzv	Van Wuijckhuisep	386	43	nee	nee					
8	bi	mzv	Willemskerkep DOW-boerderij	372	44	ja	nee					
341	bi	nbe	Bokkegat N	401	43	ja	ja					
342	bi	nbe	Bokkegat Z	400	43	?	?					
340	bi	nbe	Bosje Geersdijk	398	43	?	?					
339	bi	nbe	Camperlandp Antoinettehoeve	400	40	?	?					
14	bi	ozv	Alsteinp bosje	371	67	ja	?					
34	bi	ozv	Beoostenblp Fuyterskr Bos	363	53	ja	?					
30	bi	ozv	Canisvliet	359	45	ja	?					
15	bi	ozv	Clingep De Sterre	365	65	?	?					
16	bi	ozv	Clingep WMZ-bossen	364	63	ja	?					
31	bi	ozv	Dekkerspolder	365	47	ja	?					
33	bi	ozv	Dries Arendskreek	366	53	?	?					
21	bi	ozv	Dullaertp Schuddebeurs Bosje	369	62	ja	?					
27	bi	ozv	Groot Eiland Bos Midden	367	57	?	?					
26	bi	ozv	Groot Eiland Bos N	368	57	?	?					
28	bi	ozv	Groot Eiland Plaatje Luntersh	368	58	ja	?					
12	bi	ozv	Hedwigep Pielenput	374	74	ja	?					
18	bi	ozv	Hulst Zwembad	365	62	ja	?					
24	bi	ozv	Kapersgat	364	59	?	?					
17	bi	ozv	Kl Kieldrechtp Zeegat	366	63	ja	?					
29	bi	ozv	Koegorsp Stortplaats omg	367	47	ja	ja					
19	bi	ozv	Langendamp t Jagertje	368	63	ja	?					
20	bi	ozv	Langendamp Woonwagencentrum	368	63	ja	?					
35	bi	ozv	Moerspuip Bos	360	52	?	?					
37	bi	ozv	Nw Karnemelkp Noorderbos	360	54	ja	?					
38	bi	ozv	Nw Karnemelkp Od Karnemelkstr	360	55	ja	?					
11	bi	ozv	Nw Kieldrechtp Statenboom	367	65	ja	ja				>1	
13	bi	ozv	Nw Kieldrechtp Stenen Beer	369	67	?	?					
36	bi	ozv	Oud Bbbezuidenp Gr Gat Koew	362	55	ja	?					
25	bi	ozv	Oud Ferdinandusp F Ferdinandus	364	56	?	?					
10	bi	ozv	Oude Vaart	367	59	ja	ja				3	2
23	bi	ozv	Riedenp	361	55	ja	?					
9	bi	ozv	St Jansteenp Schommeling omg	363	61	ja	ja				3	
22	bi	ozv	St Jansteenp WMZ-bossen	362	61	ja	?					
32	bi	ozv	Varempép Rozenhoek	359	50	ja	?					
557	bi	phi	Eendenkooi St Philipsland	407	68	nee	nee					
312	bi	sch	Burgh Domeinen vd Weydenweg	412	39	ja	ja				>1	
548	bi	sch	Haamstede Slotbos	413	40	?	?					
311	bi	sch	Renesse Watergat	416	41	ja	ja				>2	
317	bi	tho	Schelde Rijn Verb (strekdam)	400	72	ja	ja				>2	
338	bi	vee	Goudplaat	395	38	ja	ja					
343	bi	vee	Haringvreter	396	37	?	?					
337	bi	vee	Schotsman	400	35	ja	ja					
468	bi	wal	Oranjezon	400	28	?	?					
467	bi	wal	Sloegebied Crossterrein	388	35	?	?					
490	bi	wzv	De Ploate	369	23	ja	?					
491	bi	wzv	St Jorisp St Jorisweg	369	24	ja	?					
344	bi	zbe	O Bevelandp	395	52	ja	nee					
345	bi	zbe	Oosterschenge	392	47	ja	ja					
346	bi	zbe	Pietkreek	393	40	?	?					
349	bi	zbe	Poelbos	390	48	ja	nee					
350	bi	zbe	Poelbos	390	48	ja	nee					
348	bi	zbe	Sloegebied Bernhardweg	385	40	?	?					
347	bi	zbe	Sloegebied Drieklauweweg	387	39	?	?					
Bruine Kiekendief												
527	bn	dui	De Maire Oosterland	406	61	ja	ja				>3	
537	bn	dui	Dijkwater	411	60	ja	ja			6	5	5
538	bn	dui	Dijkwater	411	60	ja	ja			5	4	4
506	bn	gre	De Punt Goedereede	423	51	?	?					
507	bn	gre	De Punt Goedereede	423	51	?	?					
510	bn	gre	Hompelvoet	421	53	?	?					

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 2).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
518	bn	gre	Markenje	424	56	?	?					
525	bn	gre	Slikken van Bommenede	415	57	ja	ja				>3	
526	bn	gre	Slikken van Bommenede	415	57	ja	?					
514	bn	gre	Slikken van Flakkee N	423	60	?	?					
515	bn	gre	Slikken van Flakkee N	422	60	?	?					
516	bn	gre	Slikken van Flakkee Zanddepot	420	60	?	?					
517	bn	gre	Slikken van Flakkee Zanddepot	421	60	?	?					
519	bn	gre	Stampersplaat	418	55	?	?					
520	bn	gre	Stampersplaat	418	56	?	?					
522	bn	gre	Veermansplaat	418	58	?	?					
523	bn	gre	Veermansplaat	417	58	?	?					
463	bn	hzb	Eerste Bathp Oesterdam aanzet	383	73	ja	?					
464	bn	hzb	Tweede Bathp Roelshoek	384	66	ja	?					
331	bn	hzb	Vinkenissekreek Z	381	68	ja	?					
332	bn	hzb	Vinkenissekreek Z	381	69	ja	?					
321	bn	mar	Markiezaat bij Kreekraksluizen	382	75	ja	ja					
322	bn	mar	Markiezaat bij Kreekraksluizen	382	75	ja	ja					
323	bn	mar	Markiezaat bij tramhuisje	390	74	ja	?					
320	bn	mar	Markiezaat Hildernisse	386	78	ja	ja					
318	bn	mar	Markiezaat Spuitkop	384	76	ja	ja					
319	bn	mar	Markiezaat Spuitkop	385	76	?	?					
461	bn	mar	Princesseplaat	391	74	ja	?					
462	bn	mar	Princesseplaat	390	74	ja	?					
268	bn	mzv	Braakmanp akkerrand Goense N	372	41	ja	ja	vo	on	5	5	5
267	bn	mzv	Braakmanp akkerrand Goense Z	372	40	ja	ja	vo	vo	5	4	4
258	bn	mzv	Braakmanp N Oostdijk (hut)	371	40	ja	ja	on	on	4	2	2
275	bn	mzv	Braakmanp Savoyaards	373	40	ja	nee	vo	vo			
270	bn	mzv	Braakmanp Westgeul Z	372	40	ja	ja	vo	on		5	5
266	bn	mzv	Loovenp Achterste Kr (Verelst)	370	43	ja	ja	on		5	4	4
265	bn	mzv	Loovenp Achterste Kr (Wolfert)	371	43	ja	ja	vo	vo	2		
269	bn	mzv	Loovenp Voorste Kr Eiland	371	42	ja	ja	vo	vo		2	2
264	bn	mzv	Loovenp Voorste Kr Sluisje	371	42	ja	ja	vo	vo	5		
272	bn	mzv	Sas van Gent Bezinkvijvers N	361	43	ja	ja	vo	vo	7	6	2
273	bn	mzv	Sas van Gent Bezinkvijvers N	362	44	ja	ja	vo	vo		5	5
274	bn	mzv	St Pietersp De Kloef	365	41	ja	ja	vo	vo		4	4
263	bn	mzv	Van Wuijckhuisep De Nol	368	42	ja	ja	vo	vo	4	4	4
271	bn	mzv	Willemskerkep Spuikom	372	45	ja	ja	vo	vo		2	2
351	bn	nbe	Anna Friso Inlaag	402	38	ja	ja					
356	bn	nbe	Gravenhoek Inlaag O	402	44	ja	ja				3	3
355	bn	nbe	Gravenhoek Inlaag W	402	43	ja	ja					
358	bn	nbe	Jonkvrouw Annap	397	49	ja	?			2		
352	bn	nbe	Toornp Inlaag	401	40	?	?					
353	bn	nbe	Vlietep Inlaag	402	42	ja	ja					
354	bn	nbe	Vlietep Kleiput	402	43	ja	ja					
357	bn	nbe	Wantecuup	402	46	?	?					
458	bn	os	Rattenkaai	384	71	ja	?					
239	bn	ozv	Absdalep Papalekreek	365	61	ja	?					
221	bn	ozv	Axelse Kreek O	364	51	ja	?					
220	bn	ozv	Axelse Kreek W	365	49	ja	?					
218	bn	ozv	Bb&bewestenblijp Verkorting 1	363	54	ja	?					
217	bn	ozv	Bb&bewestenblijp Verkorting 2	364	55	?	?					
215	bn	ozv	Bbbenoordenp Boschkreek	368	54	ja	?					
261	bn	ozv	Berriekreek	360	63	ja	?					
224	bn	ozv	Canisvliet	359	45	ja	ja					
225	bn	ozv	Canisvliet	359	45	ja	ja					
216	bn	ozv	Dries Arendskreek	366	54	ja	?					
250	bn	ozv	Dullaertp Polsvliet	370	61	?	?					
251	bn	ozv	Dullaertp Polsvliet	370	61	ja	?					
210	bn	ozv	Gr Huissensp Polderse Kreek	372	52	ja	?					
211	bn	ozv	Gr Huissensp Polderse Kreek	372	52	?	?					
259	bn	ozv	Gr Kieldrechtp Vuilmuil O	369	66	ja	?					
204	bn	ozv	Gr Kieldrechtp Vuilmuil W	366	66	ja	ja				5	5
203	bn	ozv	Gr Kieldrechtp Zestigvoet	367	65	ja	ja				3	3
240	bn	ozv	Groot Eiland Brug Acht	367	58	?	?					
244	bn	ozv	Groot Eiland Den Auwer	368	57	ja	?					
242	bn	ozv	Groot Eiland Hoge Weg Z	367	58	ja	?					
241	bn	ozv	Groot Eiland Plaatje Luntersh	368	57	ja	?					
243	bn	ozv	Havenp Oude Haven	367	60	?	?					
238	bn	ozv	Kapersgat	364	59	ja	?					
237	bn	ozv	Kareltjesgat	363	56	ja	?					
260	bn	ozv	Kl Kieldrechtp Moerschans	367	64	ja	?					
208	bn	ozv	Koegorsp	367	47	?	?					

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 3).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
249	bn	ozv	Kruisp Veekhoek	376	62	?	?					
253	bn	ozv	Langendamp put	370	64	ja	?					
209	bn	ozv	Magarethap Kleiput	372	50	ja	?					
207	bn	ozv	Margarethap Kreek	373	49	ja	?					
252	bn	ozv	Mispadp Rottevliet	371	61	ja	?					
230	bn	ozv	Moerbekep Zoute Vaart	358	51	ja	?					
231	bn	ozv	Nw Bbbezuidenp Boerengat	361	53	ja	?					
236	bn	ozv	Nw Karnemelkp Kreekr Kloosterw	359	54	ja	ja					
235	bn	ozv	Nw Karnemelkp Peereboomsegat	359	54	ja	?					
234	bn	ozv	Nw Karnemelkp Peerenboomsegat	359	55	ja	?					
254	bn	ozv	Nw Kieldrechtp Vlaamse Kreek	368	65	ja	?					
255	bn	ozv	Nw Kieldrechtp Vlaamse Kreek	368	65	ja	?					
256	bn	ozv	Nw Kieldrechtp Vlaamse Kreek	368	66	ja	?					
257	bn	ozv	Nw Kieldrechtp Vlaamse Kreek	369	66	ja	?					
219	bn	ozv	Opspuiting Axel	364	50	ja	?					
226	bn	ozv	Oud Bbbezuidenp F St Joseph	362	52	ja	?					
232	bn	ozv	Oud Bbbezuidenp Gr Gat Koew	362	55	ja	?					
233	bn	ozv	Oud Bbbezuidenp Kl Gat Koew	362	56	ja	?					
262	bn	ozv	Saeftinghep Schelpkr	369	68	nee	?					
214	bn	ozv	Stoppeldijkp Copwijk	373	56	ja	?					
245	bn	ozv	Stoppeldijkp Koegat	370	61	?	?					
246	bn	ozv	Stoppeldijkp Koegat	370	61	ja	?					
213	bn	ozv	Stoppeldijkp Ruischende Gat	373	55	ja	?					
212	bn	ozv	Van Lijndenp Kreek	373	55	ja	?					
247	bn	ozv	Westvogelp De Vogel West	373	58	ja	?					
248	bn	ozv	Westvogelp Vogel Oost	373	60	ja	?					
206	bn	ozv	Zaamslagp Otheense K G v Pinte	368	51	ja	?					
205	bn	ozv	Zaamslagp Otheense Kr Groenewg	369	50	ja	?					
227	bn	ozv	Zuiddorpep Z Kr Monikkenhof	361	51	ja	?					
228	bn	ozv	Zuiddorpep Z Zijpse Kreek	360	52	ja	?					
229	bn	ozv	Zuiddorpep Z Zijpse Kreek	360	52	ja	?					
222	bn	ozv	Zwartenhoek	363	49	ja	?					
223	bn	ozv	Zwartenhoek	363	49	ja	?					
558	bn	phi	Bruintjeskreek	405	68	?	?					
556	bn	phi	Eendenkooi St Philipsland	407	68	?	?					
553	bn	phi	Slikken van de Heen	404	72	?	?					
554	bn	phi	Slikken van de Heen	404	72	?	?					
555	bn	phi	Slikken van de Heen	404	70	?	?					
546	bn	sch	Flauwers Inlaag Herenkeet	411	48	ja	nee					
528	bn	sch	Kakkersweel Kerkwerve	412	53	ja	?					
310	bn	sch	Koudekerkse Inlaag	412	44	ja	ja				>3	
547	bn	sch	Koudekerkse Inlaag	412	44	ja	ja				>3	
281	bn	tho	Eendrachtschorren	401	72	ja	ja				>2	
283	bn	tho	Geulsche Weel	400	61	?	?					
277	bn	tho	Het Diepe Gat	401	62	ja	ja			5	4	4
280	bn	tho	Het Diepe Gat	401	61	ja	ja				3	
278	bn	tho	Het Stinkgat	402	69	ja	ja			6	4	5
276	bn	tho	Hollarep Kreekrest	401	68	ja	ja			6	5	5
459	bn	tho	Rammegors	402	71	ja	?					
460	bn	tho	Rammegors	403	71	ja	?					
279	bn	tho	Winkelzeesche Watergang	400	64	ja	ja			4	3	3
282	bn	tho	Winkelzeesche Watergang	401	66	?	?					
361	bn	vee	Haringvreter	395	37	ja	ja				3	2
362	bn	vee	Haringvreter	395	37	ja	ja				3	2
363	bn	vee	Haringvreter	397	36	ja	ja				3	3
364	bn	vee	Haringvreter	397	36	ja	ja				5	3
365	bn	vee	Lemmerplaat	393	38	ja	ja				3	
368	bn	vee	Midddelplaten Kl	397	43	ja	ja				4	2
369	bn	vee	Midddelplaten Kl	396	43	ja	ja				4	2
370	bn	vee	Midddelplaten Kl	396	43	ja	nee					
366	bn	vee	Middelplaten Gr	396	42	ja	ja				4	2
367	bn	vee	Middelplaten Gr	396	42	ja	ja				3	2
360	bn	vee	Oranjeplaat	393	38	ja	ja				3	
359	bn	vee	Schotsman	400	34	?	?					
457	bn	wal	Rammekenshoek	386	33	ja	ja					
196	bn	ws	Saeftinghe 1° Platte Plaat	373	71	ja	ja			3		
198	bn	ws	Saeftinghe 1° Platte Plaat	373	70	ja	ja			5	5	5
197	bn	ws	Saeftinghe 2° Platte Plaat	374	70	ja	?					
190	bn	ws	Saeftinghe de Noord	376	72	ja	ja			4	3	
195	bn	ws	Saeftinghe de Noord	376	72	ja	ja			x x	>3	
199	bn	ws	Saeftinghe Grauwse Plaat	373	67	ja	ja				>2	
202	bn	ws	Saeftinghe Konijnenschor	375	66	ja	?			3		

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 4).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	Leeftijd vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
563 ~~zeke~~	bn	ws	Saeftinghe Mandemonbsepl			ja	free			7/		
194	bn	ws	Saeftinghe Rijksdam	372	69	ja	ja			5	3	3
200	bn	ws	Saeftinghe Rijksdam	373	69	ja	?					
201	bn	ws	Saeftinghe Rotte Geul	373	69	ja	?					
192	bn	ws	Saeftinghe Schaapskooi Midden	375	72	ja	ja	vo	vo	4	3	3
191	bn	ws	Saeftinghe Schor Ouden Doel	373	74	ja	ja		vo	5	3	3
193	bn	ws	Saeftinghe Schor Ouden Doel	374	74	ja	ja		on	5	4	4
188	bn	ws	Saeftinghe Sieperdaschor	374	73	ja	ja			X	>3	
187	bn	ws	Saeftinghe Speelmansgat	374	66	ja	ja wel	on	on	o		
189	bn	ws	Saeftinghe Speelmansgat	374	66	ja	ja wel	vo	on	o		
334	bn	ws	Schor van Waarde	379	65	?	?					
482	bn	wzv	Baarzandsche Kreek	377	26	ja	?					
483	bn	wzv	Baarzandsche Kreek	377	25	ja	?					
485	bn	wzv	Bierkreek IJzendijke	372	30	ja	?					
499	bn	wzv	Bonte Kof	369	21	ja	?					
481	bn	wzv	Boskreek Breskens	378	27	ja	?					
493	bn	wzv	De Pyramide	369	35	ja	?					
494	bn	wzv	Groote Gat St Kruis	366	22	ja	?					
486	bn	wzv	Grote Gat Oostburg	372	23	ja	?					
487	bn	wzv	Grote Gat Oostburg	372	23	ja	?					
488	bn	wzv	Grote Gat Oostburg	372	24	ja	?					
500	bn	wzv	Koninginnepolder Spuikom	369	37	?	?					
489	bn	wzv	Kreekrest Kanonhof Waterlandk	372	28	ja	?					
495	bn	wzv	Kruiskreek De Biezen	365	24	ja	?					
498	bn	wzv	Oude Biezenkreek	365	21	ja	?					
492	bn	wzv	St Kruiskreek	368	27	ja	?					
496	bn	wzv	't Paviljoen	370	20	ja	?					
480	bn	wzv	Zwartegatse Kreek	380	23	ja	?					
384	bn	zbe	Goessche Sas	396	53	?	?					
376	bn	zbe	Heerenp De Weel	393	45	?	?					
377	bn	zbe	Heerenp De Weel	393	46	ja	ja					
378	bn	zbe	Oosterschenge	392	48	ja	ja					
379	bn	zbe	Oosterschenge	392	47	ja	?					
380	bn	zbe	Oosterschenge	393	48	ja	?					
381	bn	zbe	Oosterschenge	392	48	?	?					
382	bn	zbe	Oosterschenge	393	49	ja	?					
383	bn	zbe	Oosterschenge	393	50	ja	?					
388	bn	zbe	Oudelande Slaakje	380	48	ja	?					
390	bn	zbe	s Gravenpoldersche Weel	385	52	ja	?					
385	bn	zbe	Sloegebied Totalplas	384	39	ja	ja				4	2
386	bn	zbe	Sloegebied Totalplas	384	39	ja	ja				4	4
387	bn	zbe	Sloegebied Totalplas	384	39	ja	ja					
456	bn	zbe	Sloekreek Nieuwdorp	388	39	ja	ja			5	4	4
375	bn	zbe	Visgat	393	44	ja	ja					
371	bn	zbe	Westerschenge	393	41	?	?					
372	bn	zbe	Westerschenge	393	42	ja	ja					
373	bn	zbe	Westerschenge	393	42	ja	ja					
374	bn	zbe	Westerschenge	393	42	ja	ja					
389	bn	zbe	Zwaaksche Weel	386	50	ja	nee					
Boomvalk												
534	cv	dui	Nieuwerkerk Oude Polderdijk	408	56	ja	nee					
505	cv	gre	De Punt Goedereede	422	51	?	?					
466	cv	hzb	Hogerwaardp	383	78	?	?					
392	cv	nbe	Boomdijk	399	41	ja	?					
393	cv	nbe	Katsp Huisdijk	397	49	ja	nee					
102	cv	ozv	Oud Ferdinandusp Kafhoek	363	56	?	?					
101	cv	ozv	St Jansteenp WMZ-bossen	362	61	?	?					
469	cv	wal	Middelburg Ter Hooge	390	29	?	?					
470	cv	wal	Middelburg Veerse Weg omg	394	33	?	?					
504	cv	wzv	Nummer Een Bosje omg	378	30	?	?					
497	cv	wzv	Oostburg Tragel West	374	24	ja	?					
503	cv	wzv	Retranchement/Kievittep	376	15	?	?					
394	cv	zbe	Kl Reinhoutp	382	49	ja	ja				1	
396	cv	zbe	s H Abtskerke omg Vliedberg	386	50	?	?					
395	cv	zbe	s H Arendskerke	389	46	ja	ja				3	3
Sperwer												
536	sr	dui	Schuddebeurs Mon Plaisir	410	54	ja	ja				>2	
330	sr	hzb	Den Inkel	383	61	?	?					
50	sr	mzv	Braakmanp Bos Axels Gat	368	41	ja	nee			5		
55	sr	mzv	Braakmanp Bos Gluurmuur N	372	39	ja	ja	vo		5	4	4
51	sr	mzv	Braakmanp Bos Goense	373	40	ja	nee			4		

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 5)

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	Leeftijd vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
49	sr	mzv	Braakmanp Bos Isabella N	369	38	ja	ja	vo	vo	4	3	3
52	sr	mzv	Braakmanp Bos Isabella N	369	38	ja	ja	on		3	2	
57	sr	mzv	Braakmanp Bos Spanjaards N	370	38	ja	nee					
53	sr	mzv	Braakmanp Bos Spanjaards Z	368	38	ja	ja		vo	6	3	3
54	sr	mzv	Braakmanp Bos Spanjaards Z	368	38	ja	nee	on		2		
60	sr	mzv	Gr Albertp Begraafplaats	363	43	?	?					
56	sr	mzv	Nw Neuzenp I Ingang DOW	372	44	ja	ja	vo		5	5	5
61	sr	mzv	Poelpolder Bezinkvijvers e.o.	359	43	?	?					
58	sr	mzv	Van Wuijckhuisep Bos d Jonge	368	43	ja	nee	vo				
59	sr	mzv	Van Wuijckhuisep Bos De Nol	368	43	ja	nee			4		
399	sr	nbe	Bokkegat	401	43	?	?					
465	sr	nbe	Thoornp	401	41	?	?					
85	sr	ozv	Alsteinp bosje	371	67	?	?					
95	sr	ozv	Axels Bos	364	52	?	?					
77	sr	ozv	Clinegp Fort Bedmar	365	66	?	?					
73	sr	ozv	Clingep De Sterre	364	65	?	?					
74	sr	ozv	Clingep WMZ-bossen	364	63	?	?					
75	sr	ozv	Clingep WMZ-bossen	364	63	?	?					
84	sr	ozv	Gr Kieldrechtp Groeve Nw Namen	367	69	ja	ja					
90	sr	ozv	Groot Eiland Plaatje Luntersh	368	57	?	?					
86	sr	ozv	Hedwigep Pielenput	373	73	?	?					
79	sr	ozv	Hulst Havenfort	365	61	?	?					
80	sr	ozv	Hulst Maristenbos	367	62	?	?					
78	sr	ozv	Hulst Moerschans	367	61	?	?					
72	sr	ozv	Hulst Zwembad	365	62	?	?					
81	sr	ozv	Kapellebrug bosje	363	62	?	?					
66	sr	ozv	Mariap Kloosterzande O omg	376	60	ja	ja				>3	
71	sr	ozv	Mariap NH-kerk Kloosterzande	376	59	?	?					
69	sr	ozv	Mispadp Vlietdijk	370	63	ja	?					
92	sr	ozv	Noordhofp Kreverhille	379	57	?	?					
93	sr	ozv	Nw Bbbewestenp 't Zand Koew	361	54	?	?					
553	sr	ozv	Nw Karnemelkp Kloosterweg	359	54	ja	?					
63	sr	ozv	Nw Othenepolder Othene	372	48	?	?					
94	sr	ozv	Opspuiting Axel	364	50	?	?					
99	sr	ozv	Oud Bbbezuidenp Gr Gat Koew	362	55	?	?					
87	sr	ozv	Oud Ferdinandusp Absdale Bosje	364	48	?	?					
88	sr	ozv	Oud Ferdinandusp F Ferdinand	364	46	?	?					
100	sr	ozv	Oud Ferdinandusp Heikant	359	59	?	?					
89	sr	ozv	Riedenp	361	56	?	?					
67	sr	ozv	Schuddebeurs Bos Wilkink	369	63	ja	?			4		
70	sr	ozv	Schuddebeurs Bos Wilkink	369	63	ja	?					
68	sr	ozv	Schuddebeurs Naaldbosje	368	63	ja	?			4		
83	sr	ozv	St Jansteenp Ellenstr/Kemels	362	60	?	?					
82	sr	ozv	St Jansteenp Gr Weel Bosje	364	60	?	?					
76	sr	ozv	St Jansteenp WMZ-bossen	362	61	?	?					
91	sr	ozv	Stoppeldijkp Vogelwaarde bosje	370	56	?	?					
62	sr	ozv	Terneuzen begraafplaats	371	47	?	?					
64	sr	ozv	Terneuzen Kreekoever Zuidp	370	48	ja	ja					
98	sr	ozv	Varempép Bonte Koe	358	51	?	?					
96	sr	ozv	Varempép Rode Sluisweg	359	57	?	?					
65	sr	ozv	Wihelmusp Gat van Ko	377	61	ja	ja	on			4	
97	sr	ozv	Zuiddorpep N Bosje de Sterre	360	50	?	?					
550	sr	sch	Burgh 't Zeepe	413	39	?	?					
549	sr	sch	Haamstede Slotbos	413	40	?	?					
560	sr	tho	Tholen Haven bij brug	394	74	ja	ja					
398	sr	vee	Goudplaat	395	38	?	?					
400	sr	vee	Recreatieterrein de Piet	395	40	?	?					
397	sr	vee	Schotsman	400	34	?	?					
471	sr	wal	Oranjezon	401	29	ja	ja				2	
472	sr	wal	Valkenisse duinen	390	24	?	?					
473	sr	wal	Vlissingen Nollebos	387	26	ja	ja				>2	
475	sr	wzv	Bos van Erasmus	376	19	ja	ja				4	
484	sr	wzv	De Reep Oostburg	374	22	?	?					
477	sr	wzv	Nummer Een Bosje	378	30	ja	ja			4	4	4
476	sr	wzv	Oostburg De Stelle	372	22	ja	?			3		
405	sr	zbe	Abbekindersebos	389	53	?	?					
404	sr	zbe	Poelbos	390	48	ja	ja					
403	sr	zbe	Stellep	382	49	ja	ja				2	
402	sr	zbe	Wilhelminadorp (kern)	394	52	?	?					
401	sr	zbe	Wolphaartsdijk Oudelandsedijk	394	45	ja	ja					

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 6).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	Leeftijd vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
Torenvalk												
531	tv	dui	Dreischor Stoofweg	412	58	ja	nee			5		
530	tv	dui	Nieuwerkerk Stoofweg	409	59	ja	ja			5	4	
532	tv	dui	Oosterland Brede Zandweg	406	61	ja	ja				4	
533	tv	dui	Oosterland Hoge Maireweg	406	62	ja	ja			4	4	4
543	tv	dui	Zierikzee Hoeveweg	408	54	?	?					
316	tv	dui	Zierikzee Leverdijk kast 1	409	54	ja	?					
314	tv	dui	Zierikzee Leverdijk kast 2	408	54	ja	ja				>3	
315	tv	dui	Zierikzee Oude Weg	408	53	ja	ja				>3	
313	tv	dui	Zierikzee Zandweg	408	52	ja	?					
524	tv	dui	Zonnemaire Veerdijk	415	57	ja	ja				3	
508	tv	gre	Hompelvoet	422	54	?	?					
509	tv	gre	Hompelvoet	421	53	?	?					
511	tv	gre	Slikken van Flakkee N	423	60	?	?					
512	tv	gre	Slikken van Flakkee N	423	60	?	?					
513	tv	gre	Slikken van Flakkee N	423	59	?	?					
521	tv	gre	Stampersplaat	418	56	?	?					
327	tv	hzb	Damesp Dameshoeve Rilland	382	76	ja	?					
336	tv	hzb	Eerste Bathp Kreekrakbrug	382	74	ja	ja					
324	tv	hzb	Hoogerwaardp	383	77	?	?					
328	tv	hzb	Oud Krabbendijkep Goud Waarde	383	63	ja	?					
329	tv	hzb	Vlakebrug	387	59	ja	ja					
335	tv	hzb	Zimmermanp Oost	379	70	ja	ja					
326	tv	mar	Markiezaat bij Hoogerwaardp	383	76	?	?					
325	tv	mar	Markiezaat bij tramhuisje	384	78	?	?					
121	tv	mzv	Bontep vd Bilt	367	45	?	?					
114	tv	mzv	Braakmanp Bos Spanjaards Z omg	370	38	ja	ja			5	5	5
120	tv	mzv	Braakmanp Bos Spanjaards Z omg	368	38	?	?					
119	tv	mzv	Braakmanp Wevelswaeldijk omg	373	40	?	?					
122	tv	mzv	Isabellahaven	366	38	?	?					
123	tv	mzv	Kl St Albertp omg	364	45	?	?					
111	tv	mzv	Koudenp Wilson	370	40	ja	ja			5	3	3
110	tv	mzv	Loovenp boomgaard Wolfert	371	43	ja	ja			5	4	4
109	tv	mzv	Loovenp koestal Wolfert	370	43	ja	ja			5	5	5
107	tv	mzv	Mosselpolder v Driel	368	41	ja	ja			5	5	5
116	tv	mzv	Nw Neuzenp I Reposailleurs	373	44	ja	ja					
103	tv	mzv	Oud Vogelschorp Martinahoeve	366	45	ja	ja			3		
105	tv	mzv	Oud Vogelschorp van Hoeve	366	44	ja	ja				>1	
108	tv	mzv	Oud Westenrijkp Haak	369	43	ja	ja			6	4	4
118	tv	mzv	Poelpolder Hoge berg e.o.	359	43	ja	ja				>2	
117	tv	mzv	Sas van Gent N omg	361	44	ja	ja				>1	
115	tv	mzv	Sluisp Kreekrest	369	45	ja	ja			5		
124	tv	mzv	Van Wuijckhuisep Mauritsfort	368	42	?	?					
104	tv	mzv	Verdronkenp boomgaard	365	42	ja	ja			5	4	4
106	tv	mzv	Vogelschorp Trafostation	365	46	ja	?					
408	tv	nbe	Anna Frisop	401	37	?	?					
416	tv	nbe	Camperlandp	400	40	?	?					
417	tv	nbe	Colijnsplaat	402	47	ja	ja					
412	tv	nbe	Leendert Abrahamp	387	51	ja	ja					
406	tv	nbe	Onrustp	399	36	ja	ja					
411	tv	nbe	Oud Kortgenep	398	47	ja	ja				4	4
413	tv	nbe	Oud Noordbevelandp	399	48	?	?					
407	tv	nbe	Soelekerkep Korenschoof	397	39	ja	ja					
415	tv	nbe	Willem Adriaanp	307	44	?	?					
410	tv	nbe	Wissekerkep t Westeinde	400	43	?	?					
409	tv	nbe	Wissekerkep Wissekerke O	400	41	ja	ja					
156	tv	ozv	Absdalep Absdale omg	365	59	ja	?					
142	tv	ozv	Autrichep Axelsestraat	362	47	?	?					
143	tv	ozv	Autrichep Westdorpe kerk	361	46	ja	?					
140	tv	ozv	Bb&bewestenblijp Verkorting 1	364	53	?	?					
141	tv	ozv	Bb&bewestenblijp Verkorting 2	364	55	ja	?					
151	tv	ozv	Boschkreek Riedenp	362	57	?	?					
138	tv	ozv	Canisvlietbuitenp Eversdam omg	363	48	?	?					
144	tv	ozv	Canisvlietp Vissersverkorting	360	45	?	?					
179	tv	ozv	Clingep Waterstraat Bos	364	66	?	?					
126	tv	ozv	Eendrachtp	375	52	?	?					
177	tv	ozv	Emmap Emmadorp	371	69	?	?					
171	tv	ozv	Gr Hengstdijkp Hengstdk boomg	374	59	ja	?					
170	tv	ozv	Gr Hengstdijkp Platte dijk	375	59	ja	?					
129	tv	ozv	Gr Huissensp	374	53	?	?					
164	tv	ozv	Groot Eiland Plaatje Luntersh	368	57	?	?					
165	tv	ozv	Havenp Ter Hole	371	61	?	?					

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 7).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
161	tv	ozv	Havikp Patrijzenhoek	368	59	ja	?					
167	tv	ozv	Hedwigep Ezelstal	373	74	ja	?					
112	tv	ozv	Hengstdijkp Zuiddijk boomgaard	374	56	ja	ja				4	4
153	tv	ozv	Hooglandp Ossenisse omg	378	57	?	?					
158	tv	ozv	Hulst Hoge weg	365	61	?	?					
178	tv	ozv	Hulst Zwembad omg	366	63	?	?					
181	tv	ozv	Hulsternieuwlandp Oude Zoutdk	370	60	?	?					
150	tv	ozv	Kareltjesgat omg	364	56	?	?					
168	tv	ozv	Kievitp Kreverhille	380	58	?	?					
186	tv	ozv	Kl Hengstdijkp N	375	57	?	?					
172	tv	ozv	Kl Hengstdijkp Oude Stoof	374	57	ja	?					
174	tv	ozv	Kl Kieldrechtp Bietenweg	367	64	?	?					
175	tv	ozv	Kl Kieldrechtp Zeegat	367	65	ja	?					
137	tv	ozv	Koegorsp Cokesfabriek	367	49	?	?					
136	tv	ozv	Koegorsp Hydro Agri	366	49	?	?					
183	tv	ozv	Kruisp Kruispoldersdijk	374	63	?	?					
169	tv	ozv	Kruisp Stael	375	63	ja	?					
127	tv	ozv	Magarethap Verkorting	372	49	?	?					
182	tv	ozv	Noordhofp Groenendijk	377	60	ja	?					
185	tv	ozv	Noordhofp Walsoorden	379	61	?	?					
128	tv	ozv	Nw Zevenaarp Schapenbout	366	49	?	?					
154	tv	ozv	Oostvogelp Kuitaart N omg	374	60	?	?					
139	tv	ozv	Opspuiting Axel	364	51	ja	?					
148	tv	ozv	Oud Bbbezuidenp F St Joseph	362	52	ja	ja					
149	tv	ozv	Oud Bbbezuidenp Gr Gat Koew	362	55	?	?					
147	tv	ozv	Oud Bbbezuidenp St Jacobstr	362	53	ja	?					
135	tv	ozv	Oud Egelantierp Magrette	367	50	ja	?					
155	tv	ozv	Oude Graauwp Scheldevaartshoek	371	64	ja	?					
166	tv	ozv	Prosperp de Gendt	372	71	ja	?					
157	tv	ozv	Riet & Wulfsdijkp Fransestraat	366	59	ja	?					
152	tv	ozv	Serarendsp	377	56	?	?					
173	tv	ozv	Serpaulusp	373	58	?	?					
162	tv	ozv	Serpaulusp Zuidweg	370	59	ja	?					
134	tv	ozv	Sparksp Spui	368	49	ja	?					
160	tv	ozv	St Jansteenp Hogendorplaan	363	62	ja	?					
159	tv	ozv	St Jansteenp Schommeling	363	61	ja	?					
163	tv	ozv	Stoppeldijkp Koegat	371	57	?	?					
113	tv	ozv	Terneuzen Veiling	369	38	ja	ja				>4	
125	tv	ozv	Terneuzen Waterzuivering	368	49	?	?					
176	tv	ozv	Van Alsteinp Noordstraat	373	67	?	?					
145	tv	ozv	Varempép Roode Sluis	359	52	?	?					
184	tv	ozv	Vitshoekp Grootmoedersdk	372	61	ja	?					
180	tv	ozv	Willem Hendrikp F Zandberg	370	66	ja	?					
133	tv	ozv	Willem III-p Willem III-weg	370	54	?	?					
132	tv	ozv	Zaamslagp Groene Weg boomgaard	370	49	?	?					
130	tv	ozv	Zaamslagp Othene	372	48	?	?					
131	tv	ozv	Zaamslagp Zaamslag boomgaard	370	49	?	?					
146	tv	ozv	Zuiddorpep N de Ratte	362	50	?	?					
559	tv	phi	Eendenkooi St Philipsland	407	68	?	?					
309	tv	sch	Burgh-Haamstede omg	412	42	ja	ja				>5	
541	tv	sch	Haamstede Bouwmansweg	413	42	ja	ja				5	
542	tv	sch	Haamstede Brabersweg	412	42	ja	ja				5	
544	tv	sch	Haamstede Oolesweg	412	44	ja	?					
545	tv	sch	Haamstede Vertonsweg	414	40	ja	?					
539	tv	sch	Kerkwerve Mosseleeweg	411	53	ja	ja			5	5	
540	tv	sch	Renesse Rampweg De Haard	417	45	ja	ja			5	5	
291	tv	tho	Hikkep Hiksedijk k 12	400	71	ja	ja			4	4	
290	tv	tho	Hikkep Kromme Dreef k 11	400	71	ja	ja			5	3	
304	tv	tho	Nieuwlandp Nieuwlandsed k 4	395	73	ja	ja			4	3	
295	tv	tho	Nieuwlandp Viaduct Postw k 23	395	73	ja	ja			6	5	
287	tv	tho	Oud Kempenhofp Buurtw k 28	401	60	ja	ja			4	3	3
286	tv	tho	Oud Kempenhofp Buurtw k 29	401	61	ja	ja					
297	tv	tho	Oud Kempenhofstedep k 19A	400	61	ja	ja			4	3	
298	tv	tho	Oud Kempenhofstedep k 19B	400	61	ja	ja			5	4	
288	tv	tho	Oud Vossemeerp Duivekeet k 9	397	71	ja	ja			4	3	
289	tv	tho	Oud Vossemeerp Kweeklust k 10	398	71	ja	ja					
307	tv	tho	Oud Vossemeerp Puitsedijk k 7	397	71	ja	ja					
299	tv	tho	Oudelandp Oude Landsew k 17	397	62	ja	ja			4	4	
296	tv	tho	Oudelandp Veerhoek k 22	397	65	ja	ja			4	3	
285	tv	tho	Oudelandp Veerhoeksew k 31	397	65	ja	ja			4	4	
300	tv	tho	Oudelandp Zuidhoek k 16	395	63	ja	ja				4	
292	tv	tho	Poortvliet & Mp Hoogweg W k14	396	69	ja	ja				5	

Bijlage 2: Broedparen van roofvogels in Zeeland (blad 8).

Nr	Soort	Regio	Omschrijving gebied	Amersfoort-coördinaten		Nest aanw	Nest gelukt	Leeftijd man	Leeftijd vrw	Aantal ei	Aantal uit nest	Aantal geringd
293	tv	tho	Poortvliet & Mp Postw k 15	395	69	ja	ja			5	4	
306	tv	tho	Tholen Langeweg k 6	397	72	ja	ja					
302	tv	tho	Tholen Mosselhoek k 2	393	73	ja	ja			4	4	
301	tv	tho	Tholen Zwarte Weg k 1	393	73	ja	ja			5	4	
308	tv	tho	Vijftienhgemp De Lente kt 8	396	71	ja	ja			3		
305	tv	tho	Vijftienhgemp Molenvliet k 5	395	73	ja	ja			3	3	
303	tv	tho	Vijftienhgemp Postweg	394	72	ja	ja					
294	tv	tho	Vrijberghep W k 24	400	69	ja	ja			4	2	
284	tv	tho	Zoutep Randdreef k 32	397	67	ja	ja				3	
414	tv	vee	Goudplaat	395	38	ja	ja					
418	tv	vee	Recreatieterrein de Piet	395	40	ja	?					
455	tv	wal	Arnemuiden Kanaaldijk	392	34	ja	ja				5	5
45	tv	wal	Grijpskerke Goedbloed	394	28	ja	ja					
41	tv	wal	Kleverskerke Kanaaldijk	392	34	?	ja				5	5
39	tv	wal	Middelburg Brigdamme	393	31	?	ja				4	4
46	tv	wal	Middelburg St Laurens Dekker	394	32	ja	ja				3	3
42	tv	wal	Middelburg Ter Hooge	390	30	ja	ja					
44	tv	wal	Nieuwlandp Vrouwenpolder	400	32	ja	ja				4	
40	tv	wal	Oostkapelle Zwanenburgseweg	397	28	?	ja				3	3
48	tv	wal	Oranjezon	401	29	ja	ja				5	5
333	tv	wal	Oranjezon Vrouwenp	401	29	ja	ja				5	5
49	tv	wal	Ritthem N boomgaard	386	32	ja	ja				3	3
452	tv	wal	Ritthem Nieuwlandseweg	386	33	ja	ja			3	3	3
47	tv	wal	Ritthem Z boomgaard	385	32	ja	ja				5	5
447	tv	wal	Ritthem Zandweg	386	31	ja	ja				5	5
453	tv	wal	Ritthem Zuidweg	387	33	ja	nee			5		
43	tv	wal	Veere Kruisweg	395	33	ja	ja				3	3
454	tv	wal	Veere Kruisweg	394	34	ja	ja				3	1
502	tv	wzv	Austerklitzdijk	372	19	?	?					
474	tv	wzv	Bos van Erasmus	376	19	ja	ja				5	
479	tv	wzv	Klein Brabant Noë	370	24	ja	ja				3	
501	tv	wzv	Kleine Isabellap	366	37	?	?					
478	tv	wzv	Yzendijke Haverbeke	373	29	ja	ja				4	4
432	tv	zbe	Ellewoutsdijkp Coudorpseweg	381	44	ja	ja				3	
436	tv	zbe	Ellewoutsdijkp Papotweg	379	46	ja	?					
438	tv	zbe	Goes Middelburgsestraat	391	50	?	?					
444	tv	zbe	Goes Pykesweg	389	51	ja	ja					
428	tv	zbe	Goessche Sas	395	53	ja	?					
422	tv	zbe	Heerenp De Weel	393	46	ja	?					
449	tv	zbe	Kapelle Wemeldingse Zandweg	391	56	ja	ja					
450	tv	zbe	Kapelle Zuidhoekse Baantje	388	54	ja	ja				3	
439	tv	zbe	Nisse Koedijk	386	50	?	?					
441	tv	zbe	Nisse Molen	386	48	ja	ja					
442	tv	zbe	Nisse Noteboomdijk	386	47	?	?					
423	tv	zbe	O Nieuwlandp	394	46	ja	?					
424	tv	zbe	Oosterschenge	392	48	ja	?					
420	tv	zbe	Oud Sabbingep ZW	394	44	ja	?					
434	tv	zbe	Oudelande Molenp	392	48	?	?					
437	tv	zbe	Oudelande Schelhoek	380	47	ja	?					
433	tv	zbe	Oudelande t Hof Tolhoek	381	47	ja	?					
435	tv	zbe	Oudelande Westdorpseweg	378	49	?	?					
445	tv	zbe	Poelbos	390	48	ja	ja					
446	tv	zbe	Poelbos Ongereedheidsweg	389	49	?	?					
448	tv	zbe	s Gravenpolder Pietersweg	387	52	ja	ja				3	
443	tv	zbe	s H Abtskerke Kloetingseweg	388	51	ja	ja					
440	tv	zbe	s H Abtskerke Poelweg	388	50	ja	?					
421	tv	zbe	Schelphoek bij Veerse Meer	395	44	ja	?					
431	tv	zbe	Sloegebied Total	384	39	ja	?					
419	tv	zbe	Westerschenge Meerkoetweg	393	42	ja	?					
430	tv	zbe	Wilhelminap N dorp	395	50	ja	?					
429	tv	zbe	Wilhelminap NW dorp	394	50	?	?					
425	tv	zbe	Wilhelminap Roodewijk	394	49	ja	?					
427	tv	zbe	Wilhelminap t Goenje	395	50	ja	?					
426	tv	zbe	Wilhelminap Zandkreekdam	395	49	ja	?					
451	tv	zbe	Zuidvlietp	396	47	?	?					
Wespendief												
529	wd	dui	Mon Plaisir Schuddebeurs	410	54	ja	ja				1	

Bijlage 3. Aantal broedparen en aantalsschattingen van roofvogels in Zeeland per regio in de periode 1995-97. Nest aantal nestvondsten, terr aantal territoria inclusief nestvondsten en min max respectievelijk minimaal en maximaal aantal geschatte broedparen.

1995

Regio		Buizerd				Bruine Kiekendief				Sperwer				Boomvalk				Torenvalk			
naam	code	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max
Grevelingen	gre	0	1	1	1	10	13	13	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Duiveland	dui	0	0	0	0	3	3	3	3	0	0	0	0	0	1	1	1	5	5	5	5
Schouwen	sch	2	4	4	4	2	3	3	3	1	1	1	3	2	2	2	4	5	5	5	10
St Philipsland	phi	0	0	0	0	4	4	4	6	1	1	1	2	0	1	1	1	2	2	5	10
Tholen & Rammegors	tho	0	1	1	2	3	3	4	5	0	0	0	3	0	0	0	2	9	9	15	30
Oosterschelde	os	0	0	0	0	4	4	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noord Beveland	nbe	1	1	2	3	2	2	2	4	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0	10	20
Veerse Meer	vee	0	0	0	0	7	7	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Markiezaat	mar	1	1	1	1	8	8	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Walcheren	wal	2	6	6	6	6	6	6	6	0	2	2	5	2	5	5	7	22	22	25	35
Zuid-Beveland	zbe	1	3	3	5	14	16	16	18	0	1	4	6	2	3	3	5	15	16	30	50
Hals Zuid-Beveland	hzb	1	2	2	4	1	1	1	3	0	1	2	4	0	0	0	1	1	6	20	25
Westerschelde	ws	0	0	0	0	11	14	14	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
West Z-Vlaanderen	wzv	0	3	3	4	20	21	21	25	1	2	2	6	2	3	3	5	9	12	40	55
Midden Z-Vlaanderen	mzv	3	4	4	4	11	11	11	11	5	5	5	5	0	0	0	0	13	28	28	28
Oost Z-Vlaanderen	ozv	15	24	24	26	59	62	62	64	4	28	28	30	2	9	9	12	50	89	90	100
Totaal 1995		26	50	51	60	165	178	179	195	12	42	46	67	10	24	24	38	131	194	273	370

1996

Regio		Buizerd				Bruine Kiekendief				Sperwer				Boomvalk				Torenvalk			
naam	code	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max
Grevelingen	gre	0	0	0	0	1	10	10	10	0	0	1	3	0	0	0	0	0	5	5	5
Duiveland	dui	0	0	0	0	3	3	3	3	1	1	1	5	2	3	3	3	7	7	7	15
Schouwen	sch	3	4	4	6	4	5	5	5	1	1	1	5	2	2	2	4	14	15	15	25
St Philipsland	phi	0	0	0	0	6	7	7	7	0	0	1	2	0	1	1	1	2	3	5	10
Tholen & Rammegors	tho	0	0	0	2	9	9	9	10	0	1	1	5	0	1	1	2	20	20	20	30
Oosterschelde	os	0	0	0	0	1	1	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noord Beveland	nbe	1	3	3	3	6	6	6	6	0	1	1	3	0	1	1	1	7	10	10	20
Veerse Meer	vee	2	3	3	3	10	10	10	10	1	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	2
Markiezaat	mar	0	0	0	0	5	7	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Walcheren	wal	1	2	4	6	4	4	4	5	0	1	5	10	1	5	5	7	16	16	25	35
Zuid-Beveland	zbe	2	4	4	5	11	14	14	18	0	2	5	10	0	0	0	5	17	36	40	50
Hals Zuid-Beveland	hzb	1	1	1	4	2	2	2	4	0	1	2	5	0	1	0	1	5	13	20	25
Westerschelde	ws	0	0	0	0	12	14	14	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
West Z-Vlaanderen	wzv	0	2	2	4	19	19	19	22	1	7	10	15	0	2	3	5	0	0	40	55
Midden Z-Vlaanderen	mzv	2	2	2	2	12	12	12	12	7	7	8	8	0	0	0	0	12	21	21	21
Oost Z-Vlaanderen	ozv	20	24	24	30	46	47	55	68	3	24	30	35	1	1	1	6	24	34	60	80
Totaal 1996		32	45	47	65	151	170	178	207	14	47	67	109	6	17	17	35	124	180	268	373

1997

Regio		Buizerd				Bruine Kiekendief				Sperwer				Boomvalk				Torenvalk			
naam	code	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max	nest	terr	min	max
Grevelingen	gre	0	0	0	1	12	14	14	15	0	0	1	3	0	1	1	1	0	6	6	6
Duiveland	dui	1	1	1	2	3	3	3	3	1	1	1	5	1	1	1	3	9	10	10	15
Schouwen	sch	2	3	4	6	5	5	5	5	0	2	2	5	0	0	1	3	7	7	10	25
St Philipsland	phi	0	0	0	0	0	5	5	7	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	5	10
Tholen & Rammegors	tho	1	1	1	2	8	10	10	10	1	1	1	5	0	0	0	2	25	25	25	30
Oosterschelde	os	0	0	0	0	1	1	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noord Beveland	nbe	1	4	4	4	6	8	8	8	0	2	2	5	2	2	2	3	6	11	11	12
Veerse Meer	vee	3	3	3	3	11	12	12	12	0	3	3	5	0	0	0	0	2	2	02	23
Markiezaat	mar	0	0	0	0	7	8	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Walcheren	wal	0	2	4	6	1	1	4	6	2	3	5	10	0	2	2	4	14	17	20	30
Zuid-Beveland	zbe	4	7	7	9	17	21	21	24	3	5	9	17	2	3	3	5	24	32	40	50
Hals Zuid-Beveland	hzb	0	1	1	3	4	4	4	5	0	1	2	5	0	1	0	1	1	6	15	20
Westerschelde	ws	0	0	0	0	16	17	17	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
West Z-Vlaanderen	wzv	2	2	2	4	16	17	17	20	3	4	10	15	1	3	3	5	3	5	30	40
Midden Z-Vlaanderen	mzv	5	8	8	8	14	14	14	14	11	13	13	13	0	0	0	0	14	20	20	20
Oost Z-Vlaanderen	ozv	22	30	30	32	50	59	60	63	8	39	40	50	0	2	2	5	26	64	65	80
Totaal 1997		41	62	65	80	171	199	205	225	29	74	90	140	6	15	15	32	131	207	257	340

261 343

Bijlage 4: Aantal broedparen, aantalsschattingen, aantal nestkaarten en aantal jongen van roofvogels in Zeeland in de periode 1995-97.

Soort	Jaar	Broedparen			Nestk	Broedsucces		Aantal jongen				Jongen per nest					
		schatting	terr	nest		gelukt	n	gem.	st.afw	n	geringd	1	2	3	4	5	6
Buizerd	1995	51-60	50	26	10	10	11	1,3	0,56	3	0	1	2	-	-	-	-
	1996	47-65	45	32	5	7	8	2,0	0,00	1	2	-	1	-	-	-	-
	1997	65-80	62	41	11	13	20	3,0	0,00	3	5	-	-	3	-	-	-
Bruine Kiekendief	1995	179-195	178	165	49	39	39	2,8	1,01	24	37	2	6	12	2	2	-
	1996	178-205	170	151	42	71	71	3,5	1,41	32	109	4	4	6	11	5	2
	1997	205-225	199	171	46	72	76	3,8	0,95	40	122	-	3	14	14	8	1
Sperwer	1995	46-67	42	12	10	6	6	3,5	1,05	6	9	-	1	2	2	1	-
	1996	67-109	46	13	9	6	9	3,8	0,96	4	14	-	-	2	1	1	-
	1997	90-140	74	29	22	18	24	3,4	1,06	10	19	-	3	2	4	1	-
Boomvalk	1995	24-38	24	10	2	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1996	17-35	17	6	3	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1997	15-32	15	6	1	1	3	2,0	1,41	2	3	1	-	1	-	-	-
Torenvalk	1995	273-370	194	131	23	40	46	4,0	1,09	33	88	-	3	8	10	10	2
	1996	268-273	180	124	52	47	47	4,3	0,91	36	154	-	-	8	13	12	3
	1997	~~277-365~~ 261 343	207	131	61	86	88	3,9	0,85	53	99	-	1	19	18	15	-
Wespendief	1995	1	1	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1996	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1997	1	1	1	1	1	1	1,0	0,00	1	0	1	-	-	-	-	-

Overwinterende roofvogels in Zeeland, in de winter 1996/97

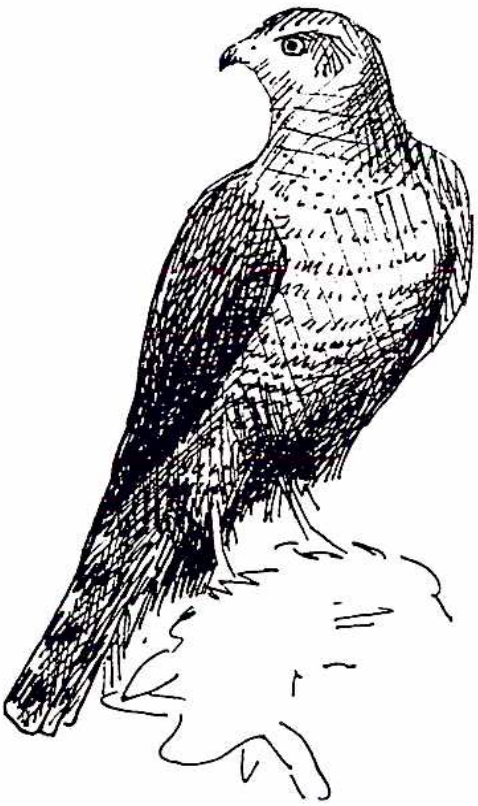
Ralf Joosse

Inleiding

In 1995 besloot de Roofvogelwerkgroep Zeeland voor het eerst onderzoek te doen naar het aantal overwinterende roofvogels in Zeeland. De winter van 1995/1996 was daarmee een soort proefwinter, waarin nog kon worden geëxperimenteerd met verschillende onderzoeksmethoden. De verzamelde gegevens in de verschillende telgebieden waren echter dermate gevarieerd, dat in het vorige jaarverslag alleen de onderzoeksresultaten van Buizerd en Torenvalk werden behandeld. Dankzij de leerzame proefwinter kunnen we in dit jaarverslag wel alle overwinterende soorten roofvogels de revue laten passeren, zij het dat de ene soort op basis van de verzamelde gegevens uitvoeriger kan worden behandeld dan de andere.

Methode

Uit de onderzoeksresultaten tijdens de proefwinter is gebleken dat het karteren van roofvogels met een min of meer vast winterterritorium een realistischer beeld geeft dan een eenmalige telling van roofvogels. Op basis daarvan is besloten om voor de Buizerd en Torenvalk alleen nog maar de gekarteerde gebieden in de onderzoeksresultaten te betrekken. Ook de Slechtvalk kan worden gekarteerd. De karteringsmethode is beschreven in de door Henk Castelijns opgestelde instructie (derde versie, 1996). Voor een beschrijving hiervan wordt verwezen naar die instructie.

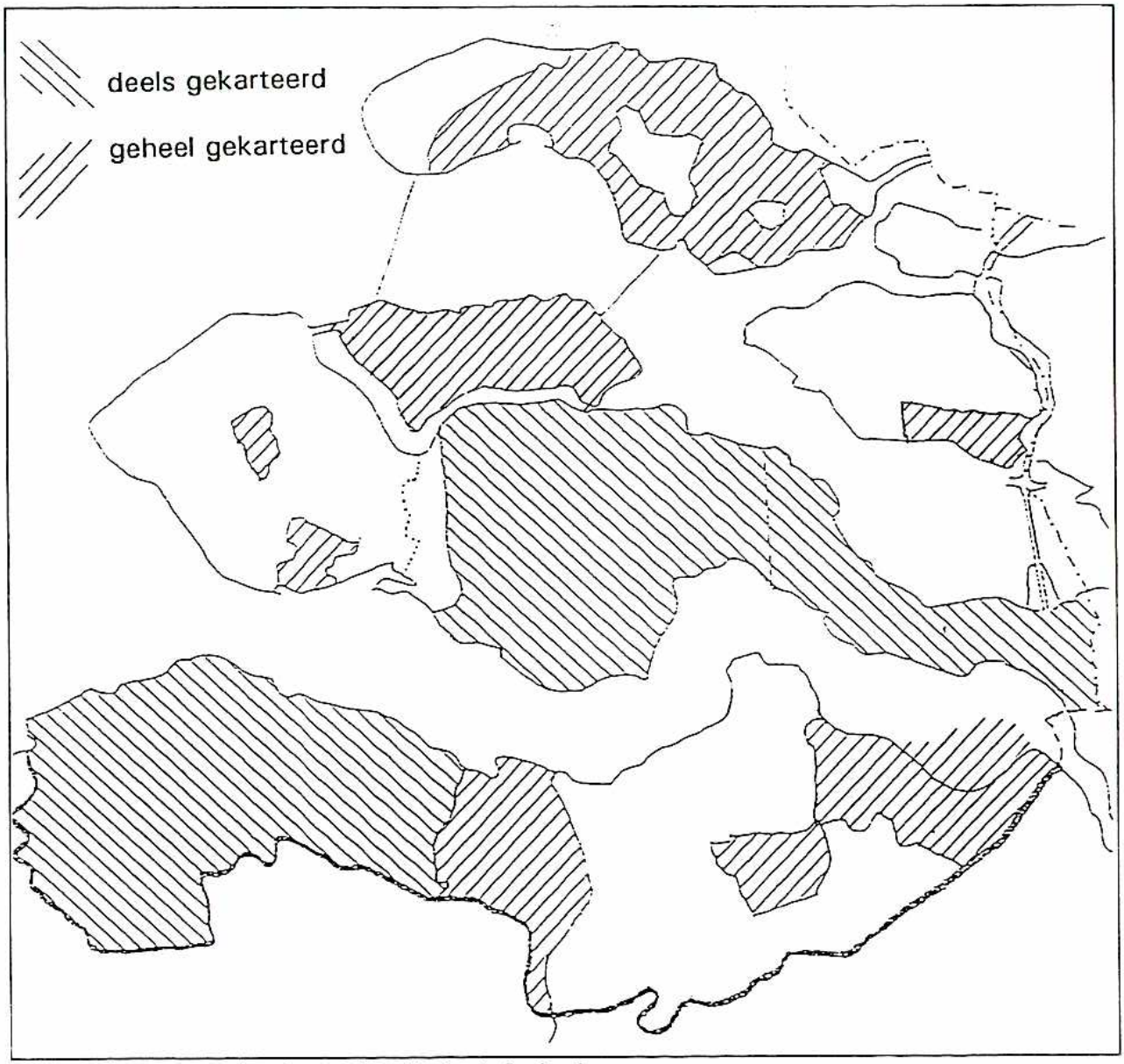
De rest van de bij ons overwinterende soorten roofvogels hebben geen duidelijk te onderscheiden winterterritorium, of het is moeilijk te bepalen. Voor deze soorten zit er niets anders op dan het noteren van zogenaamde losse waarnemingen. Indien er veel van dergelijke waarnemingen per soort worden doorgegeven, ontstaat er mogelijk toch een redelijk compleet beeld van het aantal roofvogels in Zeeland.

Kiekendieven hebben geen duidelijk te onderscheiden winterterritorium, dus worden ze niet gekarteerd. Desondanks is het aantal overwinterende kiekendieven redelijk goed te bepalen, aangezien deze vogels gezamenlijk slapen. De beste methode om het aantal kiekendieven te bepalen is dus het lokaliseren van de slaapplaatsen en vervolgens het aantal kiekendieven per slaapplaats te tellen. Deze specifieke methode wordt verderop in dit jaarverslag behandeld.

Werkgebied

Het werkgebied omvat uiteraard heel Zeeland, maar het is onmogelijk gebleken om heel Zeeland te karteren. Dit houdt automatisch in dat van soorten met een winterterritorium het beeld bij voorbaat incompleet is. In figuur 1 is weergegeven welke gebieden voor Buizerd en Torenvalk zijn gekarteerd. Losse waarnemingen van deze soorten zijn buiten beschouwing gelaten. In gekarteerde gebieden zijn uiteraard ook losse waarnemingen van andere roofvogels genoteerd.

Voor andere soorten dan Buizerd en Torenvalk, met uitzondering van de kiekendieven, zijn losse waarnemingen vanuit de gehele provincie bepalend. Alleen van St. Philipsland zijn bijna geen gegevens van overwinterende roofvogels bekend. Deze regio zal dan ook nauwelijks meer worden vermeld.

Figuur 1. Ligging van de gekarteerde gebieden in Zeeland

Het oppervlak gekarteerd gebied per regio is als volgt:

Schouwen Duiveland	deels gekarteerd: 149.1 km^2
Tholen	deels gekarteerd: 18.8 km^2
Noord-Beveland	geheel gekarteerd: 97.2 km^2
Zuid-Beveland	deels gekarteerd: aantal km^2 onbekend
Walcheren	deels gekarteerd: 20.3 km^2
West Zeeuwsch-Vlaanderen	deels gekarteerd: aantal km^2 onbekend
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen	geheel gekarteerd: 83.9 km^2

Oost Zeeuwsch-Vlaanderen	deels gekarteerd: 114.2 km^2 82.2 km^2 binnendijks en 32.0 km^2 buitendijks (Verdronken Land van Saeftinghe, waarvan 22 km^2 land en 10 km^2 water en slik).
Totaal gekarteerd gebied:	483.5 km^2 (exclusief Zuid-Beveland en West Zeeuwsch-Vlaanderen)
Totale landoppervlak Zeeland:	1817 km^2
Percentage gekarteerd gebied:	27%

In werkelijkheid is er een groter percentage van Zeeland gekarteerd dan 27%, aangezien Zuid-Beveland en West Zeeuwsch-Vlaanderen niet bij het totaal areaal gekarteerd gebied konden worden opgeteld omdat de begrenzing van de gebieden niet geheel duidelijk was (Zuid-Beveland) en de originele gegevens verloren gingen (West Zeeuwsch-Vlaanderen).

Resultaten

Hierna volgt een beschrijving van de waargenomen roofvogels in Zeeland, uitgesplitst per soort en regio.

Buizerd (Buteo buteo)

Schouwen Duiveland

Het areaal gekarteerd gebied op Schouwen Duiveland is hetzelfde als in de vorige winter, oftewel 149.1 km^2. Tijdens de verschillende telronden zijn er in dit gebied 44 Buizerdterritoria vastgesteld. De dichtheid komt daarmee op 0.30.

Het aantal Buizerds is op basis van deze gegevens niet wezenlijk gewijzigd; in de winter van 1995/96 werden er in dit gebied namelijk 42 overwinterend waargenomen (0.28 ex/km^2).

Tholen

Van Tholen is het gebied ten zuiden van de "lijn" Scherpenisse-Poortvliet-Tholen gekarteerd. Dit gebied heeft een oppervlak van 18.8 km^2. Op basis van de verzamelde gegevens konden 17 territoria worden vastgesteld. Daarmee komt de dichtheid op 0.90 ex./km^2, hetgeen behoorlijk hoog is.

Noord-Beveland

Het gekarteerde gebied beslaat het complete vaste land van Noord-Beveland, bestaande uit 27 polders, inclusief de Goudplaat de Schotsman en de Ruiterplaat die in het Veerse meer liggen. De Haringvreter die eveneens in het Veerse Meer ligt, werd niet in de kartering meegenomen (Hannewijk, 1997).

Na interpretatie van de verschillende telronden is gebleken dat zich op Noord-Beveland maximaal 32 Buizerdterritoria bevonden. Dit komt neer op een dichtheid van 0.33 ex./km^2.

Ook is van een tweetal Buizerds de slaapplaats vastgesteld. De Buizerd van de Vlietepolder sliep in het Bokkegat (ongeveer 1 km verderop). De Buizerd van het Kaaidijkje (nabij Geersdijk) sliep op de Piet, Zuid-Beveland (ongeveer 3 km verderop).

Zuid-Beveland

Zuid-Beveland is deels gekarteerd. Zoals vrijwel iedere regio, is ook Zuid-Beveland weer onderverdeeld in kleinere telgebieden. De gekarteerde gebieden komen echter niet in alle gevallen overeen met deze telgebieden: vaak zijn de gekarteerde gebieden kleiner. Het probleem wat zich als gevolg hiervan voordoet, is dat het totale oppervlak gekarteerd gebied niet goed kon worden bepaald. Daardoor kan voor zowel Buizerd als Torenvalk het aantal exemplaren per km^2 niet worden berekend, hetgeen vergelijkingen met andere regio's onmogelijk maakt. Op Zuid-Beveland werden 96 territoria van de Buizerd vastgesteld.

Walcheren

Op Walcheren werden precies dezelfde gebieden gekarteerd als in de winter 1995/96. Het betreft drie relatief kleine gebieden, met een gezamenlijke oppervlak van 20.3 km^2. In totaal werden er 21 territoria vastgesteld, drie meer dan in de winter 1995/96. De dichtheid van het aantal Buizerds per km^2 komt hiermee op 1,03!

In drie gevallen is er sprake van een gezamenlijk winterterritorium van twee Buizerds: tijdens verschillende telronden is waargenomen dat de Buizerds zich in hetzelfde gebied bevonden, soms zelfs slechts enkele meters van elkaar verwijderd.

Van twee kenmerkend getekende Buizerds in het deelgebied Ritthem is vastgesteld dat deze exemplaren minimaal twee winters achter elkaar in exact hetzelfde gebied hebben overwinterd, vaak zelfs op hetzelfde paaltjes zittend als in de vorige winter.

Twee van de drie telgebieden grenzen aan het Natuurreservaat Rammekenshoek, dat voornamelijk bestaat uit loofbos en water (kreken). Op basis van de waarnemingen is het waarschijnlijk dat het winterterritorium van een aantal Buizerds zich uitstrekt tot in het reservaat. Rammekenshoek wordt in ieder geval ook door een aantal Buizerds als slaapplaats gebruikt.

West Zeeuwsch-Vlaanderen

Zoals reeds vermeld, is een deel van West Zeeuwsch-Vlaanderen gekarteerd. Dit is op zich natuurlijk een goede zaak. Het tragische is echter dat alle gegevens van deze kartering spoorloos zijn verdwenen!! Er zijn verschillende huizen compleet ondersteboven gehaald om de gegevens boven water te krijgen, maar dat mocht helaas niet baten.

Helemaal zonder gegevens van West Zeeuwsch-Vlaanderen zitten we gelukkig niet. Met de waarnemingen die er van Buizerds zijn gedaan, is alsnog getracht territoria samen te stellen. Op basis van deze kaart zijn er voor West Zeeuwsch-Vlaanderen ten minste 33 winterterritoria van de Buizerd vastgesteld. Aangezien deze gegevens niet voldoen aan de criteria voor kartering, konden ze helaas niet meegenomen worden in de overzichten.

Midden Zeeuwsch-Vlaanderen

Midden Zeeuwsch-Vlaanderen werd, evenals in de winter 1995/96, geheel gekarteerd. Er werden 49 territoria van de Buizerd vastgesteld in een gebied met een oppervlak van 83,9 km^2. De dichtheid bedroeg derhalve 0,58 ex./km^2.

In de winter 1995/'96 werden in dit gebied 40 territoria vastgesteld (0,48 ex./km^2). Er is dus nog overtuigender dan op Walcheren sprake van een toename.

Oost Zeeuwsch-Vlaanderen

Oost Zeeuwsch-Vlaanderen neemt wat overwinterende roofvogels in het Zeeuwse betreft een bijzondere plaats in. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een groot natuurgebied dat bij verschillende soorten roofvogels blijkbaar zeer in trek is: het Verdronken land van Saeftinghe. Van Oost Zeeuwsch-Vlaanderen zijn het Verdronken land van Saeftinghe en de omliggende polders en Groot Eiland en omgeving gekarteerd, met een gezamenlijke oppervlak van 114,2 km^2.

In Saeftinghe zijn maximaal 20 territoria vastgesteld. Dit maximum werd gehaald in januari. Voor Saeftinghe resulteert dit in een dichtheid van 0,63 ex./km^2.

Van de overwinterende Buizerds op Saeftinghe is vastgesteld dat ze overnachtten in de omliggende polders. Op 27 januari 1997 werd er in de Hertogin Hedwigepolder om 15.00 uur geen enkele Buizerd waargenomen, terwijl er om 17.30 uur maar liefst elf in enkele kleine bosjes zaten.

In de polders aan de zuidzijde van Saeftinghe overwinterden aanzienlijk minder Buizerds. Er werden hier (exclusief de "slapers van Saeftinghe") slechts acht territoria vastgesteld in een gebied van 54 km^2 (0,15 ex./km^2).

Ook in het natuurgebied Groot Eiland overwinterden meer Buizerds dan in de omliggende polders. In totaal werden er acht winterterritoria vastgesteld, waarvan het merendeel op het Eiland zelf. De dichtheid voor Groot Eiland en omgeving bedraagt 0,28 ex./km^2.

Voor het totale gekarteerde gebied van Oost Zeeuwsch-Vlaanderen bedraagt de dichtheid gemiddeld 0,32 ex./km^2.

In tabel 1 wordt een overzicht van het aantal overwinterende Buizerds in de gekarteerde gebieden van Zeeland gegeven.

Regio		Opp. (km^2)	Territoria	Dichtheid (ex./km^2)
Schouwen Duiveland		149,1	44	0,30
Tholen		18,8	17	0,90
Noord-Beveland		97,2	32	0.33
Walcheren		20,3	21	1,03
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen		83,9	49	0,58
Oost Z-Vlaanderen	binnendijks	82,2	16	0,19
	Saeftinghe	32,0	20	0,63
Totaal/gemiddelde		483,5	199	0,41

Tabel 1. Overzicht van het aantal overwinterende Buizerds in de gekarteerde gebieden van Zeeland.

Torenvalk (Falco tinnunculus)

Schouwen Duiveland

In het gekarteerde gebied van Schouwen Duiveland overwinterden dit maal 35 Torenvalken. Dat betekent een dichtheid van 0,23 ex./km^2. In de winter van 1995/96 overwinterden er 34 exemplaren, dus vrijwel geen verandering.

Een betrouwbare sexratio kan niet berekend worden, omdat helaas van onvoldoende exemplaren het geslacht is bepaald

Tholen

Tholen werd deels gekarteerd (zie ook bij Buizerd). In dat gebied werden acht territoria vastgesteld. In twee territoria bevond zich zowel een mannetje als een vrouwtje. Van de in totaal tien Torenvalken is het geslacht bepaald: zes mannetjes en vier vrouwtjes. Dit resulteert in een sexratio van 1,5. Met tien overwinterende Torenvalken komt de dichtheid voor dit gebied op 0,53 ex./km^2.

Noord-Beveland

Behalve voor de Buizerd werd ook geheel Noord-Beveland uitgebreid onderzocht op de aanwezigheid van de Torenvalk. In de winterperiode werden maximaal 52 territoria vastgesteld. Van slechts een klein deel daarvan is het geslacht bepaald: elf mannen en negen vrouwen. Op basis van deze gegevens kan geen betrouwbare sexratio voor deze regio worden bepaald. De dichtheid komt met 52 territoria op 0,53 ex./km^2.

Regio		Opp. (km²)	Ex.	Dichth. (ex/km²)	Geslacht			
					?	♂	♀	♂/♀
Schouwen Duiveland		149,1	35	0,23	35	-	-	-
Tholen		18,8	10	0,53	-	6	4	1,5
Noord-Beveland		97,2	52	0,53	32	11	9	-
Walcheren		20,3	14	0,69	-	11	3	3,7
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen		83,9	35	0,42	3	22	10	2,2
Oost Z-Vlaanderen	binnendijks	82,2	12	0,15	1	6	5	1,2
	Saeftinghe	32,0	0	0	-	-	-	-
Totaal		483,5	158	0,33	71	56	31	2,0*

Tabel 2. Overzicht van het aantal overwinterende Torenvalken in de gekarteerde gebieden van Zeeland, inclusief geslachten en geslachtsverhouding.
** Voor de sexratio in de onderste rij zijn de Torenvalken van de regio's Schouwen Duiveland en Noord-Beveland buiten beschouwing gelaten (zie tekst).*

Zuid-Beveland

Op Zuid-Beveland zijn dezelfde gebieden voor de Torenvalk gekarteerd als voor de Buizerd. Geslachten en leeftijden zijn niet genoteerd of doorgegeven. In totaal zijn er op Zuid-Beveland 57 Torenvalkterritoria vastgesteld. De dichtheid kan niet worden bepaald, aangezien het oppervlak gekarteerd terrein niet bekend is.

Walcheren

In de gekarteerde gebieden van Walcheren hebben 14 Torenvalken overwinterd, verdeeld over 13 territoria. Eén territorium werd namelijk gedeeld door een paartje Torenvalken. Met het aantal van 14 ex. komt de dichtheid op 0.69 ex./km².

Van alle Torenvalken is het geslacht en de leeftijd bepaald. In totaal overwinterden er zes adulte en vijf juveniele mannetjes en slechts drie adulte vrouwtjes. De sexratio (man/vrouw) komt daarmee op 3.7, hetgeen uitzonderlijk hoog is.

West Zeeuwsch-Vlaanderen

Zoals reeds eerder vermeld, zijn de gegevens van het gekarteerde gebied spoorloos verdwenen. Echter evenals voor de Buizerd zijn voor de Torenvalk waarnemingen later alsnog op een kaart bijeen gebracht. In totaal hebben er in West Zeeuwsch-Vlaanderen ten minste 70 Torenvalken overwinterend.

Midden Zeeuwsch-Vlaanderen

In Midden Zeeuwsch-Vlaanderen overwinterden 35 Torenvalken, waaronder 22 mannetjes en tien vrouwtjes. Van drie ex. is het geslacht niet bepaald. De sexratio voor de Torenvalk is hier dus 2.2. Het aantal ex./km^2 komt op 0.42.

Oost Zeeuwsch-Vlaanderen

Voor de Torenvalk werden het Groot Eiland en omgeving en de polders ten zuiden van het Verdronken Land van Saeftinghe gekarteerd. Saeftinghe zelf werd wel bij de kartering betrokken, maar dit buitendijkse gebied is bij gebrek aan voedsel (muizen) ongeschikt voor Torenvalken (tabel 2)..

Wat de aanwezigheid van Torenvalken in de polders nabij Saeftinghe betreft, kan worden gesteld dat het een slechte winter was, slechts zes territoria werden vastgesteld, waaronder drie mannetjes en twee vrouwtjes. Het Groot Eiland en omgeving leverde ook zes overwinterende Torenvalken op. Het ging hierbij om drie mannetjes (twee adult) en drie vrouwtjes (één adult).

In totaal hebben er in deze gekarteerde gebieden twaalf Torenvalken overwinterd, waaronder zes mannetjes en vijf vrouwtjes. De sexratio is derhalve 1.2. De dichtheid bedraagt slechts 0.15 ex./km^2.

Sperwer (Accipiter nisus)

Aangezien Sperwers (vrijwel) niet kunnen worden gekarteerd, wordt bij deze soort volstaan met het verzamelen van losse waarnemingen. In tabel 3 wordt een overzicht van het totaal aantal per regio waargenomen exemplaren gegeven.

Op Noord-Beveland viel het de waarnemers op dat als er al een Sperwer werd waargenomen dat bij een bosje het geval was. Gezien de leefwijze van de Sperwer is dat natuurlijk niet zo verwonderlijk.

Regio	Aantal exemplaren
Schouwen Duiveland	3
Tholen	2
Noord-Beveland	6
Zuid-Beveland	18
Walcheren	6
West Zeeuwsch-Vlaanderen	23
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen	32
Oost Zeeuwsch-Vlaanderen	7
Totaal	97

Tabel 3. Overzicht van het aantal Sperwerwaarnemingen in de verschillende Zeeuwse regio's.

Overigens zijn de meeste plekken waar Sperwers zich graag ophouden in de winter niet of slechts incidenteel bezocht. Voorbeelden hiervan zijn de Kop van Schouwen, de Manteling van Walcheren en de grensstreek van Zeeuwsch-Vlaanderen.

Eenmaal werd in de schemering een Sperwer vliegend vanaf Kamperland naar de Haringvreter waargenomen. Mogelijk dat zich daar een slaapplaats bevindt (Hannewijk, 1997).

Smelleken (Falco columbarius)

Gegevens van overwinterende Smellekens zijn verkregen door het verzamelen van losse waarnemingen. In tabel 4 wordt hiervan een overzicht gegeven.

In hoeverre de in de tabel vermelde aantallen een realistisch beeld geven van het aantal overwinterende Smellekens is onduidelijk. Tevens blijkt uit de tabel dat het bepalen van het geslacht in het veld vrij moeilijk is. Slechts van tien exemplaren (24%) is het geslacht bepaald.

Regio	Ex.	Geslacht		
		?	♂	♀
Schouwen Duiveland	9	4	4	1
Sint Philipsland	1	1		
Tholen	2		1	1
Noord-Beveland	4	4		
Zuid-Beveland	7	7		
Walcheren	5	5		
West Zeeuwsch-Vlaanderen	5	5		
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen	2	2		
Oost Zeeuwsch-Vlaanderen	7	4	3	
Totaal	42	32	8	2

Tabel 4. Overzicht van het aantal waargenomen Smellekens in de winterperiode in de verschillende regio's inclusief geslachten.

Slechtvalk (Falco peregrinus)

Van Slechtvalken zijn losse waarnemingen verzameld. Omdat er echter ook een aantal series waarnemingen zijn, kunnen die worden aangemerkt als winterterritoria. Op basis van de verkregen informatie kan een redelijk beeld worden gegeven van het aantal Slechtvalken dat zich in de periode december 1996 tot en met februari 1997 in het Zeeuwse bevond (tabel 5).

In de periode december 1996 tot en met februari 1997 zijn er op 34 locaties Slechtvalken gezien. Het betreft hier echter niet allemaal overwinterende exemplaren. Een aantal is ongetwijfeld op doortrek geweest of verbleef slechts een korte periode in het Zeeuwse. Dit kan worden gesteld op basis van de plaats en het gedrag van een aantal Slechtvalken en op basis van het feit dat er enkele exemplaren slechts eenmaal op de betreffende locatie zijn waargenomen. Er zijn natuurlijk wel een aantal gebieden waarvan bekend is dat er (vrijwel) iedere winter Slechtvalken verblijven. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

- de Slikken van Bommenede op Schouwen Duiveland (in 1996/97 twee exemplaren);
- het Veerse Meer, met name nabij de grotere eilanden als de Haringvreter en de Middelplaten overwinteren jaarlijks verschillende exemplaren;
- de omgeving van de Kreekraksluizen;
- het Verdronken land van Saeftinghe is in de winter een prima biotoop voor de Slechtvalk, op 21 december 1996 zelfs vijf verschillende beesten;
- omgeving Slikken van de Heen, van Rumoirtschorren en Rammegors;
- het Groot Eiland (Oost Zeeuwsch-Vlaanderen);
- de Hooge Platen in de Westerschelde;
- De Blikken en omgeving in West Zeeuwsch-Vlaanderen.

Regio	Aantal exemplaren
Schouwen Duiveland	3 waarvan 3 op vaste locaties
Tholen/St Philipsland	2 waarvan 2 op vaste locaties
Noord-Beveland	2 waarvan 2 op vaste locaties
Zuid-Beveland	5 waarvan 2 op vaste locaties
Walcheren	6 waarvan 0 op vaste locaties
West Zeeuwsch-Vlaanderen	4 waarvan 3 op vaste locaties
Midden Zeeuwsch-Vlaanderen	2 waarvan 1 op vaste locaties
Oost Zeeuwsch-Vlaanderen	10 waarvan 9 op vaste locaties
Totaal	34 waarvan 22 op vaste locaties

Tabel 5. Overzicht van het aantal waargenomen Slechtvalken in de verschillende regio's van Zeeland.

Op basis van deze gegevens is het overduidelijk dat Slechtvalken een sterke voorkeur hebben voor open en natte overwinteringsbiotopen, zoals slikken en schorren, die erg vogelrijk zijn.

Uit tabel 5 blijkt dat Zeeuwsch-Vlaanderen het bolwerk voor overwinterende Slechtvalken in Zeeland is: bijna de helft van het aantal waarnemingen komt daar vandaan. Verreweg de meeste van die Slechtvalken zijn op verschillende data op dezelfde locaties waargenomen, zodat kan worden gesteld dat ze daar ook daadwerkelijk hebben overwinterd en niet op doortrek waren. In totaal hebben er tussen 13 en 16 ex. overwinterd.

Van de Walcherse Slechtvalken is het niet waarschijnlijk dat ze daar echt hebben overwinterd. Op basis van de verkregen gegevens blijkt dat de valken niet meer dan een enkele keer op dezelfde plaats zijn waargenomen. Dit geldt ook voor drie Slechtvalken op Zuid-Beveland en de Slechtvalken gezien bij de Prunje, Slikken van den Dortsman en de omgeving van Cadzand en het Zwin. Van de overige Slechtvalken mag wel worden verondersteld dat ze in de betreffende gebieden hebben overwinterd. Dat zijn er dus in totaal ten minste 22.

Ruigpootbuizerd (Buteo lagopus)

Ruigpootbuizerds zijn er niet veel gezien. Op de Bevelanden is een aantal Ruigpoten waargenomen. Het gaat om twee tot drie exemplaren, die zijn gezien op de Goudplaat, de Middelplaten en Neeltje Jans. Ook in West Zeeuwsch-Vlaanderen werd begin december een Ruigpoot gezien, net ten zuiden van Retranchement. In de rest van Zeeuwsch-Vlaanderen hebben drie Ruigpootbuizerds echt overwinterd (ze zijn zeker tweemaal waargenomen op min of meer dezelfde plaats). Het betreft de volgende locaties: Paulinaschor/Koninginnepolder, omgeving Absdale en Hedwigepolder.

Kiekendieven (Circus spec.)

In Zeeland overwinterden ook deze winter weer zowel Bruine als Blauwe Kiekendieven. In verschillende regio's konden kiekendieven regelmatig overdag worden waargenomen. Ook bijvoorbeeld op Walcheren wat niet direct bekend staat als een goede plaats voor overwinterende kiekendieven, zijn deze winter verschillende Blauwe Kieken waargenomen.

Voor een betrouwbaar beeld van het aantal overwinterende kieken is het echter beter om niet overdag te gaan tellen, maar om de gezamenlijke slaapplaatsen te inventariseren. Zie voor een verslag hiervan elders in dit rapport.

Rode Wouw (Milvus milvus)

Op 22 december 1996 werd er op Schouwen-Duiveland, ten zuidoosten van Ouwerkerk, een Rode wouw waargenomen. Het betrof een adulte vogel. Aangezien de vogel slechts één keer is gezien is het onwaarschijnlijk dat deze vogel in dit gebied heeft overwinterd.

Ook werd er een Rode wouw gezien op Zuid-Beveland en wel op 20 februari 1997. Dit exemplaar vloog laag langs de A58 ter hoogte van Lewedorp.

Havik (Accipiter gentilis)

In december en januari is er drie keer een Havik waargenomen in de omgeving van Oostburg. Het gaat hoogstwaarschijnlijk om één exemplaar.

Tevens werd er eind 1996 eenmaal een adult mannetje waargenomen in Saeftinghe.

Ook op Zuid-Beveland werd in de omgeving van het Schelde-Rijnkanaal een Havik waargenomen.

Discussie

Uit de gegevens van de gekarteerde gebieden blijkt dat op Walcheren per km^2 de meeste Buizerds en Torenvalken overwinterden. Dat was ook al zo in de winter 1995/96. Het lijkt er dus op dat, van de verschillende Zeeuwse regio's, Walcheren voor deze soorten het geschiktste overwinteringsbiotoop heeft. Dit resultaat kan wellicht ook een andere oorzaak hebben. De gekarteerde gebieden op Walcheren zijn relatief klein. En kleine telgebieden hebben een relatief grote grenslengte, waardoor de kans dat vogels het gebied maar gedeeltelijk als overwinteringsgebied gebruiken toeneemt. Daar tegenover staat dat Buizerds en Torenvalken die maar één keer in de verschillende gebieden zijn waargenomen, niet als overwinterend zijn aangemerkt. Dat is alleen maar

gedaan bij vogels die minimaal twee keer op min of meer dezelfde plaats zijn waargenomen. Dat is dus niet de oorzaak. Het is ook mogelijk dat de tellers op Walcheren meer tijd hebben genomen om hun gebied zeer grondig te onderzoeken en daardoor wellicht meer roofvogels waarnemen dan in andere gekarteerde gebieden. Ook dit kan weer in twijfel worden getrokken. Zeker twee van de gekarteerde gebieden op Walcheren hebben vrij veel wegbeplantingen en verschillende boomgaarden en zijn daardoor vrij lastig te overzien en te karteren. De andere gekarteerde gebieden van Zeeland hebben veelal een meer open en overzichtelijker karakter en zijn daardoor makkelijker te karteren. De kans dat een roofvogel over het hoofd wordt gezien lijkt op Walcheren daardoor groter. Misschien is Walcheren dan toch wel de ideale overwinteringsplaats voor Buizerds en Torenvalken.

De Zeeuwse duin- en bosgebieden zijn vrijwel niet op de aanwezigheid van roofvogels onderzocht. Uit de aantallen van sommige roofvogels komt dit duidelijk naar voren. Het beste voorbeeld is de Sperwer, die zich in de winter bovendien ook met grote regelmaat laat zien in stedelijke gebieden, maar die gebieden worden in de meeste gevallen buiten vogeltellingen gelaten. In totaal zijn er 97 waarnemingen van Sperwers in de winterperiode doorgegeven. Het lijkt evident dat het werkelijke aantal Sperwers hoger is. Het is echter interessant om te weten te komen hoeveel Sperwers er nu bij benadering overwinteren, want de uitspraak dat er in de winter regelmatig Sperwers worden gezien en ze daarom wel algemeen zullen zijn, is wellicht te kort door de bocht. Uit de verzamelde gegevens kan dat namelijk nog helemaal niet worden opgemaakt. Het zo goed mogelijk bepalen van het aantal Sperwers in een gebied is echter in geen geval een eenvoudige opgave. Als je bijvoorbeeld bij een aantal boomgaarden binnen tien minuten twee juveniele Sperwermannetjes ziet, vraag je je af is dat nu hetzelfde beest of is het een ander? Nog zo'n voorbeeld: in de winterperiode "knalt" er bijna iedere week een Sperwer door de tuin. Moet je dan zeggen "daar heb je hem (of haar) weer", of "daar heb je er weer één"? Dat zijn uiterst lastige vragen waar je, zonder dat je er je levenswerk van wil maken, waarschijnlijk nooit achter komt. Dat betekent dan ook weer niet dat je die waarnemingen daarom niet op moet schrijven. Het is eerder het tegenovergestelde: willen we meer over overwinterende Sperwers te weten komen, dan moeten we ieder beest zo goed mogelijk noteren (geslacht, leeftijd, biotoop) en doorgeven! Bovendien is het aan te bevelen om de typische Sperwerbiotopen, waar bovendien ook andere interessante roofvogels zich ophouden, wat frequenter te bezoeken.In sommige telgebieden zijn (vrijwel) geen losse waarnemingen van roofvogels geregistreerd. Hierdoor is het onmogelijk om voor het betreffende gebied een betrouwbaar overzicht te geven van de soorten en aantallen roofvogels. Eventuele vergelijkingen met andere telgebieden is hierdoor ook niet mogelijk. Ook de gegevens van de gekarteerde gebieden zijn voor deze winter nog niet op uniforme wijze aangeleverd, wat van invloed is op de bewerking en de uiteindelijke resultaten. Het moge duidelijk zijn dat er nog een hoop waardevolle informatie te verzamelen is.

Conclusies

In de winter 1996/97 is er aanzienlijk beter naar roofvogels gekeken dan de winter daarvoor. Dit zal mede te danken zijn aan de opgedane ervaringen in de proefwinter.

In de winter van 1996/97 is 483,5 km^2, oftewel 27% van het Zeeuwse landoppervlak gekarteerd. In feite is het gekarteerde oppervlak groter, maar van de gekarteerde gebieden van Zuid-Beveland en West Zeeuwsch-Vlaanderen kon helaas het oppervlak niet worden bepaald. Op zich is 27% gekarteerd gebied een respectabel oppervlak, maar het is te weinig om op basis van de in die gebieden verzamelde gegevens een betrouwbare uitspraak te doen over het aantal overwinterende Buizerds en Torenvalken in geheel Zeeland.

In tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de soorten en aantallen roofvogels die zich in de winter 1996/97 in Zeeland ophielden.

Op Walcheren en nog duidelijker in Midden Zeeuwsch-Vlaanderen is er deze winter sprake van een toename van het aantal overwinterende Buizerds ten opzichte van de winter 1995/96. Schouwen Duiveland is wat betreft het aantal overwinterende Buizerds over twee jaar bezien behoorlijk stabiel. Er werden deze winter twee exemplaren meer waargenomen dan de winter ervoor. Voor de overige regio's kunnen dergelijke uitspraken niet worden gedaan, aangezien er in gebieden gekarteerd is, waar dat nog niet eerder het geval was.

Net als de vorige winter overwinterden er in de gekarteerde gebieden van Walcheren per km^2 deze winter relatief de meeste Buizerds en Torenvalken. Nu dit al twee winters achter elkaar is, lijkt Walcheren voor deze twee soorten ten opzichte van de overige delen van Zeeland de geschiktste overwinteringsplaats.

Gebleken is dat met name Sperwers en Smellekens 's winters "moeilijke soorten" zijn, zeker als het gaat om een betrouwbare aantalsschatting.

Een zeer positieve ontwikkeling doet zich voor bij de Slechtvalk. Deze soort is uitstekend te karteren en dat levert een schat aan gegevens op. Er waren zeker 22 overwinterende Slechtvalken in Zeeland. Het merendeel van deze valken overwinterende in Zeeuwsch-Vlaanderen, met het Verdronken Land van Saeftinghe als absolute bolwerk.

Soort	Aantal exemplaren
Buizerd *(Buteo buteo)*	199 (alleen van gekarteerde gebieden)
Torenvalk *(Falco Tinnunculus)*	158 (alleen van gekarteerde gebieden)
Sperwer *(Accipiter nisus)*	97 waarnemingen
Smelleken *(Falco columbarius)*	42 waarnemingen
Ruigpootbuizerd *(Buteo lagopus)*	op 6 tot 7 locaties
Slechtvalk *(Falco peregrinus)*	34 verschillende ex. waarvan 22 op een vaste locatie
Kiekendieven *(Circus spec.)*	zie elders in dit rapport
Rode wouw *(Milvus milvus)*	op 2 locaties in totaal 2 waarnemingen
Havik *(Accipiter gentilis)*	op 3 locaties in totaal 5 waarnemingen

Tabel 6. Overzicht van het aantal overwinterende roofvogels in Zeeland, in de winter '96/'97.

Rode Wouwen en Haviken zijn echt schaarse soorten in de winter. De waargenomen Rode Wouwen hebben zeker niet in het Zeeuwse overwinterd, ze waren op doortrek. Haviken kunnen best in Zeeland hebben overwinterd, maar dat kan voor deze winter nog niet met absolute zekerheid worden gesteld. De drie waarnemingen van een Havik in de omgeving van Oostburg maken het echter wel waarschijnlijk dat een exemplaar daar (een deel van) de winter heeft doorgebracht.

Op basis van de verzamelde gegevens kan voor geen enkele soort voor geheel Zeeland een totaalschatting worden gegeven. Hiervoor zijn nog betere gegevens nodig en dienen voor elke soort representatieve overwinteringsbiotopen van voldoende oppervlak te worden onderzocht.

Tot slot

Dank gaat naar iedereen die zich ook in de winter 1996/97 weer heeft ingespannen om van zoveel mogelijk roofvogels de relevante gegevens te noteren en ze vervolgens door te sturen. Zonder al deze tellers zouden we nooit in staat zijn om een beeld te krijgen van de soorten en aantallen roofvogels in het Zeeuwse. Hopelijk gaan jullie daar allemaal nog een aantal seizoenen goed gemotiveerd mee door, want het wordt steeds interessanter! Voor medewerkers zie achter in dit rapport.

Literatuur

Castelijns, H.J.W.G. 1996. Instructie onderzoek naar overwinterende roofvogels in Zeeland.

Hannewijk, A. 1997. Overwinterende roofvogels op Noord-Beveland, winter seizoen 1996-1997.

Hof, M. van 't 1997. Roofvogeltellingen van rayon Duiveland 1996-1997.

Kerkhoven, W. Van 1997. Overwinterende roofvogels Oost Zeeuwsch-Vlaanderen 1996-1997.

Ralf Joosse, Willem Alexanderstraat 21, 4388 HZ Oost-Souburg.

Inventarisatie van in Zeeland overwinterende kiekendieven

Wout Bassie

Inleiding

De roofvogelwerkgroep Zeeland heeft in 1995 een gestructureerd onderzoek in gang gezet naar in Zeeland voorkomende roofvogels: welke soorten, aantal per soort, waar en wanneer. Aan deze inventarisatie wordt door alle Zeeuwse vogelwerkgroepen medewerking verleend.

Met het inventariseren van overwinterende roofvogels is in de winter 1995/1996 gestart. Om de vergelijkbaarheid van de onderzoeksresultaten zo goed als mogelijk te waarborgen, is het onderzoek volgens "Instructie onderzoek naar overwinterende roofvogels in Zeeland" uitgevoerd (bijlage 1).

Dit rapport beschrijft het onderzoek naar overwinterende Blauwe Kiekendieven. Zowel onderzoek uit de tachtiger en begin negentiger jaren als recent onderzoek worden behandeld. Tenslotte wordt het voorkomen van de Bruine Kiekendief in Zeeland gedurende de winter besproken.

Werkwijze

Buiten het broedseizoen brengen kiekendieven als regel de nacht door op gezamenlijke slaapplaatsen. Zo'n slaapplaats betreft meestal een circa één meter hoge ruigtevegetatie, bijvoorbeeld een met Riet, Zeebies of soortgelijke vegetatie begroeide kreek of schor. Ook duinen (duindoorn) en andere rustig gelegen plaatsen worden wel als slaapplaats gebruikt (Clarke & Watson 1990).

De vogels vallen omstreeks zonsondergang de slaapplaats binnen en verlaten deze omstreeks zonsopkomst.

De meeste slaapplaatsen herbergen één tot vijf kiekendieven, sommige tot enkele tientallen. De bezetting van een slaapplaats kan van nacht tot nacht sterk wisselen, blijkbaar wordt niet steeds van dezelfde slaapplaats gebruik gemaakt. Als regel is omstreeks januari de bezettingsgraad het hoogst.

Aan boven omschreven gedragspatroon is een werkwijze ontleend voor het inventariseren van overwinterende kiekendieven (bijlage 1). Op vier tussen half december en half februari gelijkmatig verspreid liggende data worden van één uur voor zonsondergang tot een half uur daarna de op een slaapplaats binnenvallende kiekendieven geregistreerd, daarbij worden zo mogelijk leeftijds- en geslachtskenmerken genoteerd en andere van belang zijnde gedragspatronen. Een ochtendtelling is ook mogelijk, maar om praktische redenen wordt van deze mogelijkheid slechts bij uitzondering gebruik gemaakt.

Om dubbeltelling te vermijden dienen slaapplaatsen in dezelfde regio op dezelfde dag geteld te worden.

Met behulp van bovenomschreven werkwijze kan een redelijk betrouwbare indruk verkregen worden van het aantal overwinterende kiekendieven.

Onderzoek naar slaapplaatsen

Over de aard en ligging van slaapplaatsen van kiekendieven is redelijk veel gepubliceerd. In Zeeland zijn vele terreinen aanwezig die in potentie als slaapplaats geschikt zijn.

In Nederland werd door het toenmalige Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Arnhem in de tweede helft van de tachtiger jaren een landelijk onderzoek georganiseerd naar slaapplaatsen van Blauwe Kiekendieven. Door vogelwerkgroepen uit Zeeuwsch-Vlaanderen en Midden Zeeland werd aan dit onderzoek deelgenomen.

Op enkele tientallen plaatsen die mogelijk geschikt waren als slaapplaats voor kiekendieven werden slaapplaatstellingen uitgevoerd. In Zeeuwsch-Vlaanderen heeft men in de negentiger jaren het slaapplaatsenonderzoek op bescheiden schaal voortgezet.

Dankzij een initiatief van de roofvogelwerkgroep Zeeland is men inmiddels weer in heel Zeeland met tellingen bezig. Bijlage 2 geeft een overzicht van de resultaten van het onderzoek naar slaapplaatsen van kiekendieven van het begin van de tachtiger jaren tot nu toe.

In totaal werd bij 70 locaties geïnventariseerd, de ligging van de locaties is weergegeven op bijlage 3. 25 locaties (36 %) werden frequent als slaapplaats benut, de overige incidenteel of in het geheel niet.

Uit bijlage 3 blijkt dat Zeeuwsch-Vlaanderen vrij grondig geïnventariseerd is. De in gebruik zijnde slaapplaatsen zijn vrij goed gespreid over het gehele gebied, grote vliegafstanden voor een slaapplaats kunnen daardoor worden vermeden.

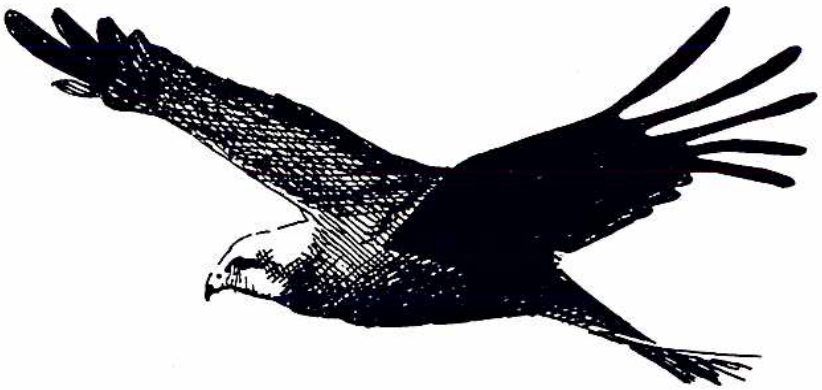
Op Zuid - en Noord-Beveland zijn nog niet alle slaapplaatsen voldoende gescreend. Ook hier liggen de slaapplaatsen goed gespreid over het gebied.

Op Walcheren, Schouwen-Duiveland, Tholen en St Philipsland is het slaapplaatsenonderzoek nog in het beginstadium.

Aankomsttijd en plaatskeuze

Ook al liggen de slaapplaatsen goed gespreid, voor het bereiken van een slaapplaats zal vaak een flinke afstand gevlogen moeten worden, zeker in het geval van een grote slaapplaats.

Vreemd genoeg heeft dit weinig invloed op de tijd van aankomst op de slaapplaats. Bijna alle kiekendieven arriveren op de slaapplaats tussen een kwartier voor zonsondergang tot tien á twintig minuten na zonsondergang (dit laatste afhankelijk van het weerbeeld).

Op de slaapplaats worden nog een of meer rondjes gevlogen, voordat op de grond of op plat liggende vegetatie wordt neergestreken. Opnieuw opstijgen komt af en toe voor, voor het tellen is dit lastig.

Er wordt een groep gevormd, overigens wel met een onderlinge afstand van een of meer meters. Van tijd tot tijd wordt een ander deel van het terrein als slaapplaats benut. Buitendijks komt het voor dat de slaapplaats een of meerdere nachten niet gebruikt kan worden wegens springtij.

De bezetting van de slaapplaatsen door Blauwe Kiekendieven

De bezetting van een slaapplaats neemt in de loop van het najaar geleidelijk toe, in januari/februari wordt veelal een piek bereikt.

In Zeeland huisvest Saeftinghe in de winter de grootste kiekendievenslaapplaats (25-55 vogels), verder zijn er 17 middelgrote (3-15 vogels) en 7 kleine (1-3 vogels) slaapplaatsen bekend. Tabel 1 geeft enigszins een beeld van de bezetting van de grote en middelgrote slaapplaatsen in de afgelopen 10 jaar.

Uit de tabel blijkt dat de bezetting van een slaapplaats van jaar tot jaar nogal sterk kan wisselen, zie bijvoorbeeld Zuidgors en St Pieterspolder. Te Saeftinghe vertoont de bezetting de laatste jaren een dalende trend.

Vooralsnog zijn er geen aanwijzingen dat het type winter veel invloed heeft op de bezettingsgraad, extreme winters als die van 1978/79 wellicht uitgezonderd. Mogelijk heeft ook het muizenbestand in de regio invloed op de bezetting van een slaapplaats.

Locatie	1987/88	1989/90	1990/91	1991/92	1996/97	1997/98
Saeftinghe	29,33,29	32,55, 43	35,>36,>34	43,38,50	25,>10,?	>13,?,26
Zuidgors	4	-	-	-	9,22,14	4,1,2,1
Zestigvoet	-	-	-	-	6,4	-
Groot Eiland	3, 2, 2	2, 8, 2	-	-	-	4
Kleine Gat Koewacht	1, 2, 2	2,1,1	-	-	4,4,0	0,0
Paulinaschor.	2	2,3,2	-	-	4	4,0,0,0
St Pieterspolder	-	13,9	-	-	0,0,0	4,3,4,4,0
De Vliet	-	-	3,4,6	-	-	-
Kruiskreek	11	-	-	-	-	4,2,4
Valeiskreek	7	4,8,6	-	-	-	-
Oostpolderkreek	-	-	4,5,5	-	6	-
Grote Gat Oostburg	-	13	-	-	-	3,3,2
't Zwin	-	-	7,10,11	16,6,4	-	-
Rietput	2,5,5	-	-	-	0,3,3	0,4,4
Rattekreek	4,1,4	-	-	-	8,7,5	3,2,3,4
Vlietepolder	5,4,4,6	-	-	-	0,2,2	1,1
Haringvreter	-	-	-	-	3,7,8	2,4,0,0
De Maïre	-	-	-	-	5,3	2,2
Rammegors	-	-	-	5	6	9,9,5,9
van Rumoirtschorren	-	-	-	-	-	1

Tabel 1: Bezetting van regelmatig in de winter (december-februrai) gebruikte slaapplaatsen van de Blauwe Kiekendief in Zeeland in de periode 1987-98.
Indien een '-' dan geen gegeven.

Met het nu beschikbare cijfermateriaal van de slaapplaatsen (onvolledig) kan alleen een zeer globale schatting gemaakt worden van de in Zeeland overwinterende Blauwe Kiekendieven. Veronderstellende dat het verantwoord is met de nu beschikbare cijfers een gemiddelde bezetting per slaapplaats uit te rekenen, dan levert dat voor heel Zeeland gezamenlijk een bezetting met 125-175 Blauwe Kiekendieven op. Als we er van uitgaan dat niet alle slaapplaatsen gevonden zijn, bedraagt het 's winters in Zeeland verblijvend aantal Blauwe Kiekendieven 150-250.

Geslachtsverhouding

De uiterlijke kenmerken van jonge vrouwtjes en mannetjes Blauwe Kiekendief verschillen zo weinig van elkaar, dat het onder de lichtcondities waarbij slaapplaatstellingen gedaan worden heel lastig is de geslachten van elkaar te onderscheiden. Daarom wordt bij slaapplaatstellingen meestal alleen maar onderscheid gemaakt tussen vogels in mankleed en vogels in vrouwkleed (jonge mannetjes worden als vrouw geteld).

De op deze manier bepaalde geslachtsverhouding kan per telling nogal flink variëren, per telseizoen is deze variatie veel geringer.

In onze regio varieert het percentage vogels in mankleed tussen 12 en 18 %. In 1988 varieerde dit landelijk tussen 12 en 16 % (van Duin & Vogelenzang 1988). Dat eerste jaars en tweede jaars mannetjes niet gemakkelijk als zodanig herkent kunnen worden, is slechts een gedeeltelijke verklaring voor het geringe percentage vogels in mankleed. Ook een verschil in trekgedrag tussen man en vrouw Blauwe Kiekendief is van

invloed. In bepaalde delen van Engeland is het percentage Blauwe Kiekendieven in mankleed 50 % en zelfs hoger (Clarke & Watson 1990).

Overwintering van de Bruine Kiekendief

Tot voor kort was de Bruine Kiekendief in Zeeland een zomergast, 's winters werd hij maar weinig waargenomen (SOVON 1987). Daarin is verandering gekomen.

In 1991 werd te Saeftinghe naast de reeds bekende slaapplaats van Blauwe Kiekendieven in een met riet begroeid wat hoger gelegen deel van het schor ook een slaapplaats van Bruine Kiekendieven gevonden. De Blauwe Kiekendieven gebruiken het schor vooral als slaapplaats: ze foerageren veel in de poldergebieden. De Bruine Kiekendief daarentegen foerageert in hoofdzaak in het schor op de daar aanwezige watervogels (Bourgonje 1994).

Ook in andere delen van Zeeland wordt de Bruine Kiekendief de laatste jaren steeds meer gezien. Het betreft steeds gebieden die rijk zijn aan watervogels (tabel 2). De Bruine Kiekendief is kennelijk de grenzen van zijn overwinteringsgebied in noordelijke richting aan het verleggen!

Locatie	datum	m-kleed	vr-kleed	type waarneming	opmerking
Saeftinghe	20/12/97	0	27	slaappaatstelling	eind jaren '80 4-8 ex.
					eerste helft jaren '90 25-35 ex.
	25/01/97	0	26	slaappaatstelling	
	20/12/97	?	27	slaappaatstelling	
	03/01/98	3	10	slaappaatstelling	alleen Paardenschor geteld
	10/01/98	4	26	slaappaatstelling	
Vlaamse Kreek	1996/97	0	0	slaappaatstelling	in 1992-95 geregeld 1-4 ex.
	1997/98	0	0	slaappaatstelling	
Groot Eiland	96/97	0	1	foeragerend	slaapt ter plaatse
	97/98	1	1	foeragerend	slaapt ter plaatse
Axelse Kreek	97/98	0	1	foeragerend	slaapt ter plaatse
Grote Gat Oostburg e.o	97/98	1	0	foeragerend	gehele winter aanwezig
Westerschenge	01/97	0	1	foeragerend	ook in december 1995
Middelplaten	01/97	0	1	foeragerend	
	97/98	0	2	foeragerend	gehele winter aanwezig
Rattekaai	21/12/96	0	0	slaappaatstelling	
	11/01/97	0	1	slaappaatstelling	
	18/01/97	0	2	slaappaatstelling	
	08/02/97	0	1	slaappaatstelling	
	97/98	0	0	slaappaatstelling	vier tellingen
Rammegors	06/12/97	0	0	slaappaatstelling	sinds 1993/94 geregeld 2-4 ex.
	20/12/97	0	0	slaappaatstelling	
	10/01/98	1	1	slaappaatstelling	
	07/02/98	1	5	slaappaatstelling	

Tabel 2: Locaties met Bruine Kiekendieven in Zeeland in de winters 1996/97 en 1997/98.

Conclusies en aanbevelingen

- Een groot deel van de grote en middelgrote slaapplaatsen van kiekendieven in Zeeland is opgespoord.
- Van meerdere slaapplaatsen zijn gegevens over de bezetting beschikbaar over een periode van 10 á 15 jaar.
- Op Walcheren, Schouwen-Duiveland, Tholen en St Philipsland is nog aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van slaapplaatsen nodig.
- De gemiddelde bezetting van de meeste slaapplaatsen is nog onvoldoende vastgesteld.
- In Zeeland verblijven 's winters gemiddeld 150 á 250 Blauwe Kiekendieven.
- De bezetting van de Blauwe Kiekendief slaapplaats te Saeftinghe vertoont de laatste paar jaar een duidelijk neerwaartse trend. In Zeeland lijkt dit niet te worden gecompenseerd door een betere bezetting elders.
- De Bruine Kiekendief overwintert in Zeeland sedert circa 1990 in toenemende mate. Het gaat inmiddels om 40-50 ex. De indruk bestaat dat de verblijfsgrens zich geleidelijk in noordelijke richting verplaatst. Het is aan te bevelen dit proces nauwlettend te volgen.

Dankwoord

Aan dit onderzoek hebben veel vogelaars medewerking verleend, ieder wordt zeer bedankt voor zijn bijdrage. De namen van de medewerkers zijn achter in dit verslag opgenomen.

Literatuur

Bourgonje A. 1994. Vergelijking van het voedsel van de Blauwe en de Bruine kiekendief in de winter in Zeeuws-Vlaanderen. De Takkeling 2: 4-7.

Clarke R. & Watson D. 1990. The Hen Harrier *Circus cyaneus* Winter Roost Survey in Britain and Ireland. Bird Study 1990, 37 84-100.

Duin, G van & Vogelzang F. 1988. Voorlopig verslag slaapplaatstellingen Blauwe Kiekendieven in Nederland.

SOVON 1987. Atlas van de Nederlandse Vogels. SOVON, Arnhem.

Wout Bassie, Beethovenlaan 8, 4462 JG Goes.

Bijlage 1: Hoofdstuk 4 van "Instructie onderzoek naar overwinterende roofvogels in Zeeland" versie 3. december 1996.

4. Slaapplaatstellingen: Bruine en Blauwe Kiekendieven

Bruine en Blauwe Kiekendieven brengen sociaal de nacht door. Ze slapen in hoge vegetatie zoals riet- en zeebiesvelden en soms in landbouwgewas.

4.1 Voorbereidingen

a. Ga voor een bepaald gebied na waar zich geschikt biotoop voor een slaapplaats bevindt.
b. Als hulpmiddel voor het opsporen van de meest geschikte locatie, kan je gebruik maken van vliegrichtingen van vogels die tijdens de schemering van en naar de slaapplaats vliegen. Dergelijke vogels vliegen meer in een rechte lijn dan overdag foeragerende vogels.
c. Ga bij voorkeur op pad bij helder weer. Bij een matige wind is de kans op een succesvolle telling groter dan bij windstil weer. Bij windstil weer hebben kiekendieven de nijging meer verspreid te gaan slapen.
d. Kies een zodanig uitkijkpunt dat het gebied goed is te overzien. Let op niet te dicht bij, bewaar minstens 300 m afstand anders schrikken de vogels.

4.2 De Telling

e. Bij een avondtelling: zorg dat je er een uur voor zonsondergang bent en tel door tot 1 uur na zonsondergang. Ze kunnen erg laat komen! Avondtellingen hebben de voorkeur. 's Ochtends gaat het allemaal veel sneller en is het zicht vaak slechter.
f. Bij een ochtendtelling: zorg dat je er een uur voor zonsopkomst bent en tel door tot 1 uur na zonsopkomst. Sommige vogels houden van uitslapen!
g. Noteer 's avonds alle vogels die aankomen en 's morgens alle vogels die vertrekken. Vogels die opvliegen en opnieuw landen kunnen verwarring veroorzaken. Let daarom zo mogelijk op het kleed en eventuele andere kenmerken zoals ontbrekende slagpennen en/of staartveren.
h. Als de vogels 's avonds om wat voor reden opvliegen kan je het aantal controleren. Laat je echter niet in verwarring brengen, ze vliegen zelden allemaal tegelijk op. Dergelijke aantallen zijn dan ook bijna altijd lager dan de aantallen verkregen via aanvliegende vogels.
i. Noteer indien mogelijk het geslacht en de leeftijd.
j. Noteer bijzonderheden die de telling negatief hebben beïnvloed, zoals slecht zicht, verstoring van de slaapplaats etc.

4.3 Verwerken gegevens

k. Gebruik het bijgeleverde formulier (niet bijgevoegd).

Bijlage 2: Inventarisatie van slaapplaatsen van kiekendieven: lijst van in Zeeland en het grensgebied met Vlaanderen onderzochte locaties (blad 1).

locatie	naam gebied met Vl is in Vlaanderen (B)	
coördinaten	Amersfoort coördinaten	
n	aantal tellingen	
periode	bezetting slaapplaats ten minste vanaf	
resultaat	-	geen kiekendieven waargenomen
	±	af en toe 1
	+	als regel 1 of meer
	++	als regel 3 of meer
	+++	als regel 10 of meer

De Bevelanden

nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
1	Rietput Goese Sas	053.395	>5	87/98	++
2	Westeschenge	042.393	>5	87/96	+
3	Ooosterschenge	047.392	>5	87/96	-
4	Total plas	039.384	2	96	-
5	Zuidgors	047.379	>5	87/98	+++
6	Midden Zwake	049.384	>5	87/96	±
7	's-Gravenp. Weel	053.385	2	96	-
8	Schor van Waarde	065.380	>5	96/98	+
9	Rattekaai	068.383	>5	87/98	++
10	Inlaag Vlietepoldolder	042.402	>5	87/96	++
11	Middelplaten Veerse M	042.396	5	96/98	+
12	Haringvreter Veerse M	037.396	>5	96/98	++

Schouwen-Duiveland

nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
1	De Maïre Oosterland	061.406	4	86/97	++

Tholen

nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
1	Rammegors	071.403	>5	93/94	++

St Philipsland

nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
1	Van Rumoirtschorren	069.407	1	97/98	+

Zeeuwsch-Vlaanderen

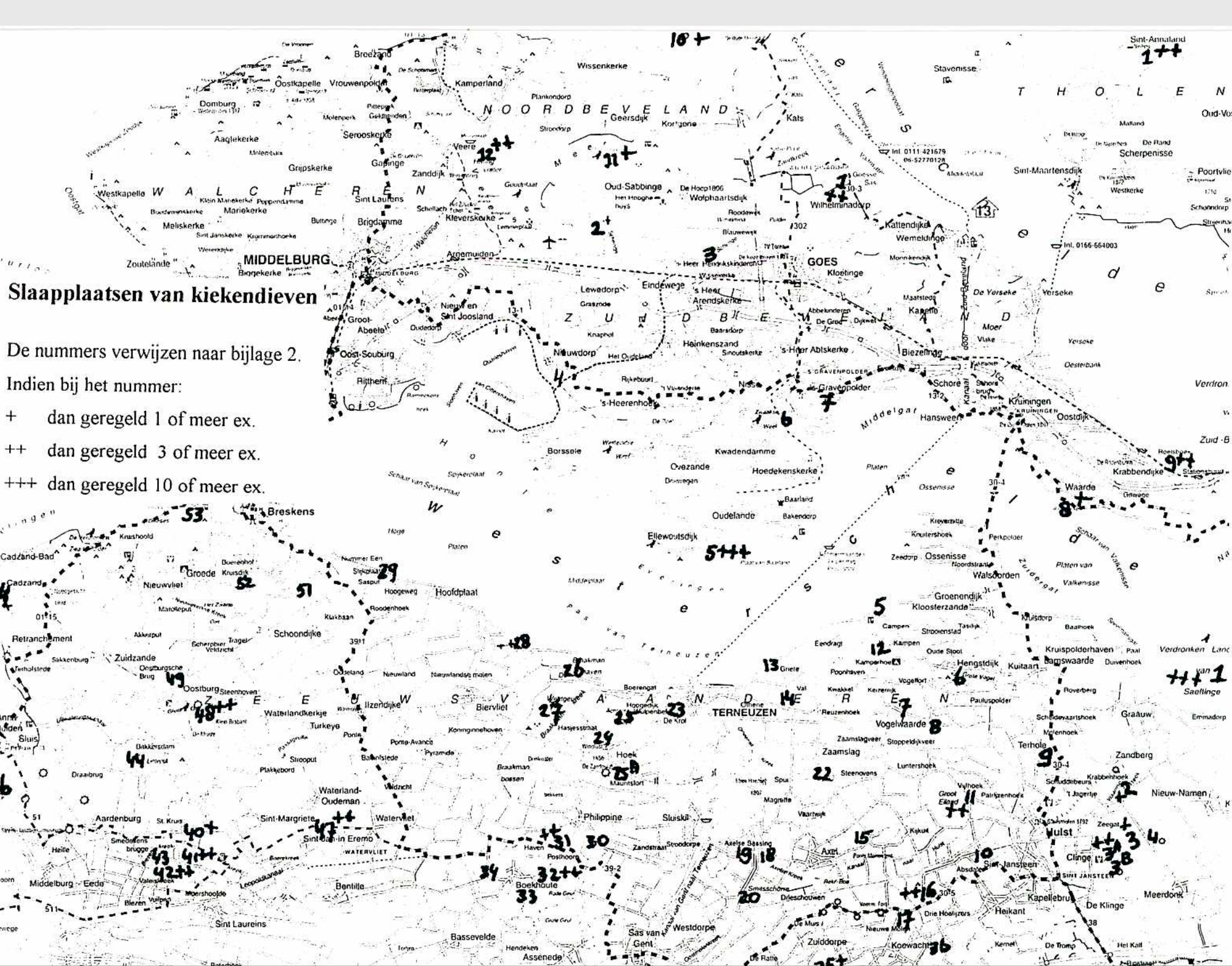
nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
1	Saeftinghe	068.272-072.376	>5	87/98	+++
2	Vlaamse Kreek	066.369	>5	87/98	+
3	Vuilmuil	066.366	>5	87/98	+
3A	Zestigvoet	066.366	2	96	++
3B	Tournaaiputten	066.366	2	97	±

Bijlage 2: Inventarisatie van slaapplaatsen van kiekendieven: lijst van in Zeeland en het grensgebied met Vlaanderen onderzochte lokaties (blad 2).

Zeeuwsch-Vlaanderen (vervolg)

nr	locatie	coördinaten	n	periode	resultaat
4	Rottevliet	067.367	1	88/89	-
5	Hellegat	055.376	>5	87/89	-
6	De Vogel	058.373	2	87/89	±
7	Ruischende Gat	055.372	3	87/89	±
8	Koegat	057.370	3	88/90	±
9	Polsvliet	061.370	5	88/98	±
10	Papelekreek	061.364	1	88/89	-
11	Groot Eiland	057.367	>5	87/98	++
12	van Lijndenpolder	055.373	1	88/89	-
13	Margretapolder	050.373	2	88/89	-
14	Rietveld Gr Huissenpld	050.374	3	87/89	±
15	Dries Arendskreek	053.366	4	87/90	±
16	Kleine Gat Koewacht	055.362	>5	87/98	++
17	Grote Gat Koewacht	055.362	>5	89/90	±
18	Axelse Kreek	049.365	>5	87/90	-
19	Axelse Sassing	049.365	1	88/89	-
20	Zwarte Hoek	048.363	>5	87/98	-
21	Canisvliet	045.359	>5	86/90	-
22	Grote Dulper	051.368	>5	87/98	±
23	Spuikom Terneuzen	045.371	>5	87/92	-
24	Voorste Kreek	042.370	>5	87/93	-
25	Achterste Kreek	043.371	>5	87/94	-
25A	De Nol Mauritsfort	042.368	>5	87/97	-
26	Savoyaards	040.373	>5	87/94	-
27	Westgeul/de Punt	040.372	>5	84/98	±
28	Paulinaschor	038.374	>5	85/98	++
29	Schor Nummer Een	031.378	3	85/97	-
30	Verdronkenpolder	042.365	>5	92/94	±
31	St Pieterspolder	041.365	>5	88/98	++
32	De Vliet (Vl)	041.364	5	90/91	++
33	St Jansp Assenede (Vl)	040.364	5	90/91	-
34	Noorddijk (Vl)	035.365	>5	90/92	±
35	Koninkjesdijk	052.360	>5	89/98	+
36	Zoute Vaart	056.361	>5	90/97	±
37	Zoete Vaart	054.359	2	89/90	-
38	Rode Sluis	052.359	0		
39	Peereboomsgat	055.360	2	89/90	±
40	St Kruiskreek	022.367	>5	85/98	+
41	Kruiskreek	023.365	>5	83/98	++
42	Valeiskreek	022.365	>5	85/91	++
43	Biezenkreek	021.365	3	97/98	±
44	Bonte Kof	020.369	1	85/86	-
46	Lapscheure/Donaas (Vl)	013.367	>5	90/92	±
47	Oostpolderkreek (Vl)	029.365	>5	90/93	++
48	Grote Gat Oostburg	023.372	>5	89/98	++
49	De Reep	022.374	3	86/87	-
51	Gaternissekreek	029.376	>5	85/88	-
52	Baarzande	025.377	>5	85/89	-
53	Zwartegatsekreek	022.379	1	84/85	-
54	't Zwin	014.376	>5	89/92	++

Bijlage 3: Slaapplaatsen van kiekendieven in Zeeland en de grensstreek

Slaapplaatsen van kiekendieven
De nummers verwijzen naar bijlage 2.
Indien bij het nummer:
+ dan geregeld 1 of meer ex.
++ dan geregeld 3 of meer ex.
+++ dan geregeld 10 of meer ex.
MIDDELBURG
GOES
TERNEUZEN
Breskens
Vlissingen
Sint-Annaland
Stavenisse
Scherpenisse
Sint-Maartensdijk
Wemeldinge
Kattendijke
Wilhelminadorp
Wolphaartsdijk
Oud-Sabbinge
Kloetinge
Biezelinge
Kruiningen
Krabbendijke
Waarde
Hansweert
Schore
Yerseke
Kapelle
Lewedorp
Eindewege
Arnemuiden
Nieuwdorp
Oost-Souburg
Ritthem
Nieuwvliet
Groede
Cadzand-Bad
Cadzand
Zuidzande
Schoondijke
Oostburg
Retranchement
Aardenburg
Sluis
Middelburg
Eede
Biervliet
Ilzendijke
Waterlandkerke
Sint-Margriete
Sint Laureins
Bentille
Boekhoute
Philippine
Sluiskil
Axel
Hulst
Clinge
Sint-Jansteen
Kapellebrug
Heikant
De Klinge
Meerdonk
Nieuw-Namen
Zandberg
Terhole
Zaamslag
Vogelwaarde
Hengstdijk
Kruispolderhaven
Ossenisse
Walsoorden
Groenendijk
Kloosterzande
Hoedekenskerke
Kwadendamme
Borssele
's-Heerenhoek
's-Heer Abtskerke
's Heer Arendskerke
Nisse
Ellewoutsdijk
Oudelande
Ovezande
Baarland
Bakendorp
Hoofdplaat
Hoogeweg
Nieuwland
Oostburg
Waterland-Oudeman
Watervliet
Sint Jan in Eremo
Boekhoute
Assenede
Bassevelde
Sas van Gent
Westdorpe
Zuiddorpe
Koewacht
Axelse Sassing
Driesschouwen
Drie Hoefijzers
Nieuwe Molen
Zandstraat
Stroodorpe
Haven
Posthoorn
Hoek
Mauntsloot
Ponte-Avance
Pyramide
Ballaistede
Hasjesstraat
Reuzenhoek
Paulispolder
Zaamslagveer
Stoppeldijkveer
Luntershoek
Steenovens
Vaartwijk
Magrette
Groot Eiland
Patrijzenhoek
Schuddebeurs
Krabbenhoek
Molenhoek
Schelde-vaartshoek
Graauw
Emmadorp
Duivenhoek
Roverberg
Paal
Kuitaart
Ramswaarde
Saeftinge
Verdronken Land van
Verdron
Zuid-B
Oosterbank
Yerseke
De Yerseke
Moer
Vlake
Monnikendijk
Maatstede
Abbekinderen
De Groe
Dijkwet
Baarsdorp
Knapholt
Graszode
Het Oudeland
Rijkeburt
Sinoutskerke
Hainkenszand
Nieuwen Sint Joosland
Groot-Abeele
Oudedorp
Oostgat
Zoutelande
Borgekerke
Westkapelle
Klein Manickerke
Manickerke
Meliskerke
Sint Janskerke
Gapinge
Zanddijk
Veere
Serooskerke
Aagtekerke
Domburg
Oostkapelle
Vrouwenpolder
Kamperland
Wissenkerke
Geersdijk
Kats
Plankendorp
Stroodorp
Veersedam
Gapinge
Gijpskerke
Buttinge
Brigdamme
Sint Laureins
Kleverskerke
Schellach
Goudplaat
Roodewegh
Blauwewegh
Lemmenplaat
Wolphaartsdijk
Oud-Sabbinge
Het Hooghe huys
De Hoop1806
Wissenkerke
Plankendorp
Noordbeveland
Walcheren
Zuid-Beveland
Tholen
Oosterschelde
Middelgat
Roompot
Schaar van Spijkerplaat
Spijkerplaat
Platen van Valkenisse
Zuidergat
Pas van Terneuzen
Westerschelde
Hoge Platen
Platen van Ossenisse
Schaar van Valkenisse
Inl. 0111 421679
06-52770128
Inl. 0166-664003
Oud-Vo
Poortvlie
Schoondorp
Westkerke
Sint-Annaland
Scherpenisse
Stavenisse
Tholen
Oud-Vo
Poortvlie
Schoondorp
Westkerke

Medewerkers en coördinatoren

Medewerkers

B. van Assche, Floor Arts, Wout Bassie, Corstiaan Beeke, Cor Berrevoets, Gerrit Blauwendraet, Edy Bogaert, Peter Boelee, Ad Boone, Henk Bondewel, Luciën Boerjan, Marc Broekaert, Ron Brouwer, Jan Brusselaars, Jenny Buise-Roegiers, Wim de Bokx, Marc Buise, Anton Bun, Huub Bun, Roland-Jan Buijs, Pepijn Calle, Marcel Capello, Henk Castelijns, Jeroen Castelijns, Wannes Castelijns, Sjaak de Cock, Gerard van Daele, Rosita van Daele,Walter De Smet, J. Deijaert, Oscar van Dorsselaer, Gijs van den Ende, Aylin Erkman, Coos Ettema, Jos Felius, J. de Fouw, André Hannewijk, Mark Hoekstein, Rinus van 't Hof, Huib van Iwaarden (jr), Chiel Jacobusse, Johan Jol, Adrie Joosse, Ralf Joosse, Alain Kind, Ab Klaassen, Marcel Klootwijk, Thijs Kramer, Cees Luijsterburg, Johannes Luiten, Jean Maebe, Rien Marijs, Eddy Matthijs, Joop Millenaer, Edward Minnaar, Sandra Minnaar, Foort Minnaard,Koos Minnaer, Piet de Keuning, Fons de Kind, Ton de Koning, Theo de Kuiper, Peter Meininger, Sonja Ophem, Geert Ottens, Jaap Poortvliet, Stefan Reloux, Rob Remmerts, C. Riemens, Dolf Schaap, Pieter Simpelaar, Gerard Slob, Ted Sluijter, Ceriel Smet, Alex de Smet, Co Smit, Mark Snyders, Theo Staal, Petra Staal, Karel Steijaert, David Stout, Mervyn Roos, Juni Sambo, Rob Strucker, Eddy Taelman, Kees Tazelaar, Ray Teixeira, Jos Tramper, Leo Tromper, Fredt Twisk, Franklin Tombeur, Walter Van Kerkhoven, Frits van Velzen, H. Verschueren, Piet Stols, Jan-Willem Vergeer, Mario de Vlieger, J.C. van de Walle, Petrus van 't Westeinde, Rob van Weststrienen, Adrie van de Wiel, Alex Wieland, Nettie Wilderom, Jan Willemse, Wim Wisse, Pim Wolf, Frans Woord, Titus Ysebaert en Awie de Zwart.

Awie de Zwart maakte de tekeningen en er werden roofvogels geringd door Henk Castelijns, Adrie Joosse, Dolf Schaap, Gerard Slob en Thijs Kramer.

Regiocoördinatoren

Schouwen-Duiveland:	Rinus van 't Hof, Esdoornstraat 15, 4306 AG Nieuwerkerk, (0111 643343)
Tholen:	Cees Luijsterburg, Groot Verréhof 19, 4691 LA Tholen (0166 603869)
Bevelanden:	Wout Bassie, Beethovenlaan 8, 4462 JG Goes (0113 222907).
Walcheren:	Fredt Twisk, Ellebooglaan 12, 4371 PT, Dishoek, (0118 551282)
West Zeeuwsch-Vlaanderen:	Pieter Simpelaar, Veerhoeklaan 44, 4501 AG Oostburg (0117 453550).
Oost Zeeuwsch-Vlaanderen:	Marc Buise, Zandstraat 34, 4561 SE Hulst (0114 370244).

Coördinatoren Roofvogelwerkgroep Zeeland

Bescherming:	Ralf Joosse p.a. Regioconsulent Vogelbescherming,
	Ravelijn de Groene Jager 5, 4461 DJ, Goes (0112-230072).
Onderzoek:	Henk Castelijns, Marollenoord 10, 4553 CP Philippine (0115-491846).